

І гуку наукається,
В ового не чурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

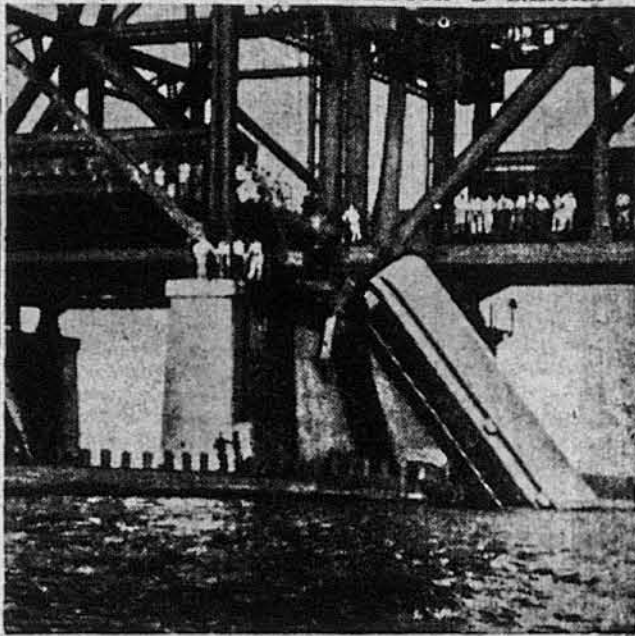

Адреса
Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
УНБ: HENDERSON 5-8740
Тел. з Нью-Йорку
BARDY 7-4125

ПАСАЖИРСЬКИЙ ПОЇЗД З'ІХАВ З МОСТУ У ВОДУ, СПРИЧИНЯЮЧИ СМЕРТЬ 40 ОСІБ

Байонн, Н. Дж. — Підмис-
ний поїзд залізничної лінії Сен-
трал Нью Джерзі в 10 год. пер-
ед полуднем 15-го вересня
з'їхав з мосту над Ньюарксь-
кою затокою між Байонном і
Еллісбетом і впав у затоку,
бо була відкрита зварна ча-
стина мосту, по якій про-
пливають кораблі. Внаслідок
цього машина і два ваго-
ни впади в воду, в якій зовсім
закрилися, а третій віз якийсь
час висів довгий час у пові-
трі, спираючись одною стійною
на ті вагони, що були у воді.
Число людських жертв досі не
є відоме. Залізнична передба-
за, що згинула принаймні 40
осіб, залізничники, що число
жертв може бути більше. В
поїзді їхало коло 100 осіб. По-
їзд їхав із Вей Геду до Джерзі
Сіті, звідси пасажирські машини
переходять поромом до Нью
Йорку. В першому возі не бу-
ло пасажирів, всі пасажирів
впали разом із другим возом
до води, і тільки кілька осіб
могли врятуватися. Це були ті,
які сиділи при відкритому
вікні, або які вилетіли з ва-
гону. Докладне число
жертв буде відоме аж тоді, ко-
ли вдасться витягнути всі ва-
зи з води, що є досить утруд-
нене внаслідок досить високого
примусу і вітру. Чисель-
ний і п'ятий вози поїзду зали-
шилися на мості. Зараз після
катастрофи почалася енергій-
на рятувальна акція. Появили-
ся човни з прибережної сторо-
ни та гелікоптери, а також
одні малі літаки. В рятуваль-
ній акції брали участь полі-
ція, пожежні сторожа, член-
и цивільної оборони та амбу-
ланси Червоного Хреста. По-
пісній відомо зідзвенітьку-
вати 20 жертв і трупів. Досі
ніхто не знає, яка була при-
чина того, що машини не за-
тримав поїзд на мості, хоч
бачив червоні сигнали. Маши-
ни згинули у локмотивній, і
важко було довідатися причини
про причину катастрофи. Го-
мусь не діляв автоматичні ча-

МІСЦЕ ФАТАЛЬНОЇ КАТАСТРОФИ В БАЙОННІ

Знищений мост біля Байонну в Нью Джерзі, що з нього з'їхав
у воду три вагони і локмотив разом із понад 40 пасажир-
ами і особами з обслуги поїзду. На фото: зачеплений на
мості третій вагон, який теж після двох годин поринув у
35-стонову глибину.

Доллес вимагає створення постійної міжнародної поліції ООН

Об'єднані Нації. — Голо-
вний секретар ООН, який
виступав в Генеральній
Асамблеї Об'єднаних Націй,
буде справа організування
постійної допоміжної збройної
силы ООН або т. зв. Міжнарод-
ної поліції. Об'єднуватиме
континент створення такої
поліції державний секретар
Джон Фостер Доллес у своїй
промові, що він виступав
під час тринадцятої сесії Ге-
неральної Асамблеї ООН, від-
критої 16 вересня ц. р. по по-
луночі. Крім цього промови-
стимуть також представники
інших великих держав. План
створення постійної міжнарод-
ної поліції ООН є частиною
американської міжової про-
грами, запропонованої у зв'яз-
ку з кризою на Середньому
Сході президентом Айсенгау-
ром в його промові, виступі-
ній на вшестидесятій сесії
Генеральної Асамблеї в сер-
пні ц. р. Обстоюватиме Дол-
лес теж і закінчення про-
грами економічної допомоги,
що з неї мали б користатися
всі арабські держави. Відкри-
та у вівторок 16 вересня Ге-
неральна Асамблея ООН має

ІВАН ОДЕЖИНСЬКИЙ, ГОЛ. РАДНИЙ УНС, ВИКЛИКАЄ НА ЗМАГАННЯ ВСІХ ЧЕМПІОНІВ...

Іван Одежинський з Філа-
дельфії, обраний на 24-ій кон-
венції УНСОУ на головного
радного цієї організації, ви-
кликає на змагання в органі-
зації нових членів до УНСОУ
всіх чемпіонів в тій пра-
ці, окрім першого з них,
головного радного Богдана
Зорича з Торонто. Свій ви-
клик проголосив гол. радний
Ів. Одежинський тощо в 65-
річчя "Свободи", минулого
понеділка, 15-го вересня, ви-
кликавши редактора "Свободи"
через його гратуляції для
"Свободи" з нагоди її "появи-
лого півку". Ів. Одежинський в
організаційних кампаніях в
1957 році та в передконвен-
ційній кампанії в першій по-
ловині цього року, здобув
перше місце в ЗЛА, але у
"всесоюзному" змаганні його
переміг також новообран-
ний головний радний Богдан
Зорич з Торонто, здобувши
перше місце. Б. Зорич запо-
вів, що він і в цій кампанії
для відзначення 65-річчя
"Свободи" здобуде УНСОУ-
ю до кінця цього року "бо-
дай" 100 нових членів. Іван
Одежинський, зголом і в ш-
"Свободі" в день її 65-річчя,
що він з цієї нагоди вислав
25 подяк від нових членів,
заповів при цій нагоді, що він
в цій кампанії для відзначен-
ня 65-річчя "Свободи" здобу-
де кожну таку кількість но-
вих членів для УНС, як і
здобув гол. радний Б. Зорич.
Ще до додатково бодей одного
більше. При цьому п. Оде-
жинський висловив, що його
виклик відноситься не тільки

Гол. радн. Іван Одежинський,
невийнний спосіб перемогти.

Наради ЗДА й ном. Китаю у Варшаві — за закритими дверми

Варшава. — В понеділок
15 вересня ц. р. у т. зв. Ми-
ністерському палаці з 18 сторі-
чч, з часів Станіслава Авгус-
та, в Лазівках на передмісті
Варшави, відбулась перша
тригодинна нарада між аме-
риканським послом у Варшаві
Джекомом Д. Бімом та
тамошнім комуністичним
амбасадором, Ванг Пінг-
наном. Кожний з них має по
двох асистентів та одного
перекладача. Розмова веде-
ться при допомозі перекладачів.
Вирішено, що ці розмови бу-
дуть вестись за закритими
дверми, із зберіганням стро-
гої тайни про їх хід. Наступна
розмова відбується в четвер
цього тижня. В міжчасі обо-
дві амбасадори порозуміли-
ся з своїми урядами. Комуні-
стична преса, яка живо ці-
кавиться цією справою, ста-
виться дуже скептично до мо-
жливості позитивного ви-
ходу наради. Західна преса
жодного разу не згадує про
протилежність становища:
ЗДА хочуть досягти від ко-
муністичного Китаю заяву,
що він не буде війною здо-
бувати Формозі й Кайомо, та
завжди визнає суверенні права
національного Китаю над ці-
ми островами, а комуністич-
ний Китай вважає, що тіль-
ки комуністичний уряд має
право до тих островів і що
має "законодавче", "визво-
ляти" їх від націоналістів.
Нікому не відомо, зауважу-
ють газети, яку ціну ЗДА
готові заплатити китайським
комуністам за їх заяву, що
вони відмовляються від вій-
ни, як засобу політики.

Китайські комуністи вважають "смішною" заяву Айсенгавера проти угодівства

Пейпінг. — У комуні-
стичній пресі появився офі-
ційний коментар до промови
президента Айсенгавера з ми-
нулого четверга, в якій Пре-
зидент заповів, що Америка
не погодиться на "далекосхід-
ний Мюнхен" та не повторить
помилки з угодівством супро-
ти комуністичних диктаторів.
Що таке угодівство тільки
спішно б вікну, а не відки-
нуло її. Китайські комуністи
заявляють, що таке тверджен-
ня "смішне", бо — мовляв —
угодівством не можна вважа-
ти зречення з "втручання
внутрішню - китайські спра-
ви". Вони повторюють знову
свою стару пісню, що ЗДА, а
не комуністичний Китай, ви-
кинувши у напруженні на Дале-
кому Сході, бо — мовляв —
ЗДА втручаються на Далекому
Сході та зокрема на Формозі й
Пескадорських островах свої
військові бази, які є доказом,
що вони "окупували" ті ки-
тайські землі, що до них оди-
не право має "китайський на-
рід" (себе — комуністи!). Ки-
тайські комуністи ніби "вста-
ють" американську згоду на
переговори з комуністами (які
вже розпочалися у Варшаві),
але застерігаються, щоб аме-
риканське "інтенцією" не бу-
ло "обмакути" публічну опі-
нію". Пейпінг водночас заяв-
ляє ще раз, що він ніколи не
погодиться на "далішу оку-
пацію Тайваню і островів кі-
лою Чіанг Кай-шенка".

Америка погодилась лівідувати свої бази в Марокко

Рабат. — За твердженням
марокканських чинників, аме-
риканський амбасадор Чарльз
Зудруф Йост, який перебуває
з марокканським урядом
про дальший правий стан іс-
лючно в Марокко американ-
ських баз, погодився у при-
пині на їхню евакуацію. Ці
базы були встановлені під час
останньої світової війни за по-
розумінням із Францією, як
годішнього "протекторату"
Марокка. Коли ж Марокко
стало суверенною державою,
тоно відразу застерелось, що
змови щодо її території, зроб-
лені з Францією, не є важки.
З уваги на існування на тери-
ції Марокка також французь-
ких і еспанських баз, із я-
ких кожна поміщує гарнізо-
ни по кругло 30.000 військ,
симу в арабській публічній о-
пії дуже неприхильний на-
стрій для тих чужинських

ГРОМАДИ НЬОЙОРКСЬКОЇ МЕТРОПОЛІЇ ЗАПОВІДАЮТЬ МАСОВУ УЧАСТЬ У СОЮЗОВОМУ ФЕСТИНІ 28-го ВЕРЕСНЯ

Нью-Йорк. — Українські
громади цієї метрополії та
довколашніх міст заповіли
масову участь громадян, зокре-
ма членів УНСОУ, у вели-
кому оєніному союзному
фестині, що має відбутися на
Союзівці, оселі УНСОУ бі-
ля Кергонксон, Н. П., в неді-
лю, 28-го вересня. Справа ті-
єї участі у фестивалі була
предметом окремих нарад,
скликаючи головною канце-
лярією УНСОУ та які від-
булись минулого понеділка,
15-го вересня, в Українсько-
му Народному Домі в Нью
Йорку. В нарадах, якими про-
водив гол. президент п. Д.
Галичанин та на яких були
присутні заст. гол. пресе. П.
Лисогір і гол. секретар д-р
Я. Падок, взяли участь пред-
ставники Відділу УНСОУ з
Нью-Йорку, Брукліна, Асто-
рі, Понкеру, Джерзі Сіті,
Ньюарку та інших довколаш-
ніх місцевостей. Усі ствердили
велике зацікавлення плано-
ним фестивалем у їхніх грома-
дах та заповіли, крім поїздки

СОВЕТИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОТИ НЕСПОДІВАНОЇ АТАКИ

Москва. — Совєтський Со-
юз погодився на пропозицію
Америки, щоб перевести кон-
ференцію військових фахівців
над способами, як забезпечи-
ти проти можливостей несподі-
ваної атаки. В понеділок
15 ц. м. СССР відповів на аме-
риканську ноту в цій справі
з 31 липня ц. р. при чому 8
вересня ц. р. Америка прига-
дала Совєтам, що вони не да-
ли ще відповіді на ту пропо-
зицію. Теперішня совєтська
нота погоджується з аме-
риканським висновок, щоб відбу-
ти наради військово-техніч-
них фахівців, які виготовили
б свої пропозиції, що й роз-
глянула б пізніша політична
конференція зацікавлених
держав. Совєти пропонують
конкретно, щоб така конфе-
ренція почалася в Женеві 10
листопада ц. р. і щоб у ній
взяли участь "за принципом
паритету між державами НА-
ТО і Варшавського пaktu" та-
кі держави: ЗЛА, Англія,
Франція і Бельгія з західного
блоку та СССР, Польща, Че-
хословаччина і Румунія від
комуністів. Совєтська нота ви-
користовує нагоду, щоб заа-
кувати Америку за згодою
летіти американських військо-
вих літаків, озброєних атомо-
вими бомбами, в прикордон-
ній арктичній смузі. Нав'язу-
ючи до заваги в американсь-
кій ноті, що прийняття засобів
забезпечки проти можли-
востей несподіваної атаки ви-
ключило б острах Совєтів з
притримувати згоду американ-
ських летів в арктичному об-
штірі. Совєти покладаються
та заяву державного секре-
таря Доллеса з 1 травня ц. р.,
в якій він узагальнював при-
пинення таких американських
стежених летів від ступня без-
пекі, що П. Осгане Америка
проти можливих несподіваних
атак з боку СССР. СССР ба-
чав в цій заяві дальший до-
каз, що такі леті в арктич-
ній смузі переводяться. Проте,
за коментарями американсь-
кої преси, той уступ в совєт-
ській ноті не має значення,
бо суттєво є заява щодо зго-
ди на переговори в справі за-
безпекі проти загрози несподі-
ваної атаки. Таким чином,
вказавши під увагу, що 31 жо-
вня почнеться у Женеві схід-
но-західна конференція про
припинення дальших експе-
риментальних атомових дослі-
дів, на 10 листопада запові-
дує другу конференцію з
обсужу проблеми міжнародно-
го роззброєння.

Альжирські націоналісти зробили атентат на французького міністра

Париж. — У понеділок 15
ц. м. альжирські націоналі-
сти зробили атентат на фран-
цузького міністра інформації
Жака Сустеля, застреливши
його авто недалеко Триюфаль-
ного Луку, у центрі Пари-
жу, в білий день. Від кулі а-
тентатників були ранені шо-
фер авто Сустеля і три про-
хожці, а один випадковий про-
хожий згинув. Згинув також
один з атентатників, а двоє
інших схоплено. Сустель був
ранений тільки в чолі оскол-
ками з розбитого вікна, а од-
на куля пробіла рукав його
пиджака, коли він схилювся в
звті. В дві години після того
атентату Сустель із зааба-
дованим чолом, скликав до
свого бюро пресову конфе-
ренцію, на якій він твердив, що
альжирські націоналісти, які
ведуть військову боротьбу
проти Франції, становлять
частину альжирського наро-
ду і що такі акти терору не
відраховувати Франції зберегти
Альжир "французьким". Це
перший випадок, що альжир-
ські революціонери, які до
цього часу на терені Франції
розправлялись головню з
власними альжирськими проти-
вниками та атакували окремих
поліціянтів, зробили атентат
на міністра. Жак Сустель —
це фанатичний ворог неза-
лежності Альжирі і прихиль-
ник політики "інтеграції",
одні з тих, що промостили де
Голлеві шлях до влади.

Науковці радять над небезпеками атомової війни

Кіцбюль. — У цій гарній
альпській місцевості в Ав-
стрії від минулої неділі ра-
дість 73 видатні науковці з
21 вілліни і комуністичних
країн над небезпеками, які
грозять від атомової війни.
Від ЗЛА приїхали там 19
найвідатніших учених, від
СССР — 11. Ці наради мають
приватний характер і відбу-
ваються на запрошення ав-
стрійського уряду. Перша та-
льпська конференція відбулась
в Погошві в Новій Шкотії в ма-
тій і з ініціатиї американ-
ського мільйонера, Сайруса
Гітла, паціфіста, який вірить
в можливість "співіснування"
з більшовиками. Англійський
професор Сесіль Павер подав
учасним історію цієї першої
"Погошської" конференції,
якоюсь на запрошення ав-

У СВІТІ

● Посадки Західного Бер-
ліну. Відповідь на пропозицію
німецького ліде-прем'єра
Габріеля Гейсера Рауа до
нової блокади Берліну, за-
явлено: "Від комуністів можна
всього сподіватися", але —
молва — ті пропозиції не матимуть
найменшого впливу на захід-
но-німецьку політику. Уряд
Східної Німеччини хоче шанта-
жувати західнонімецьку полі-
тику торгівлею з новою і визна-
ти її "боді" "де факто".
● До Англії прибув перший
транспорт американських ракет
типу "Тор". З військової бази
в Лейкхерсті мають перевезти
їх до одного з англійських
летунських центрів. Англійська
преса, на відміну від американ-
ської, всі ці справи тримає у
строгій тайні.
● Грета Гарбо, одна з най-
славніших зірок німого кіно
між двома світовими війнами,
має незабаром приїхати до
Голлівуду, щоб взяти участь в
новому фільмі. Також інша пере-
свинна фільмова зірка, Марлен
Дітріх, вернувшись недавно до
Голлівуду, але, значущо — не
в ті ролі, в яких колись ви-
ступала.
● У Празі московські біль-
шовики відкрили першу між-
народну "революційну"
метод, саботажу і партизансь-

МекЕлрой стримав редукцію армії на 55,000 вояків

Вашингтон. — Секретар
оборони Ніл Е. МекЕлрой за-
явив 12-го вересня, що припи-
няє заплановане зменшення
армії на 55,000 вояків внаслідок
того, що зосталася ситуація
на Далекому Сході. Сек-
ретар оборони заявив, що
ЗДА мусять підтримати наці-
ональних китайців в їх оборо-
ні острова Кайомі, який ата-
кують китайські комуністи.
Пл закла секретаря оборони
скріплює попередні заяви пре-
зидента Айсенгавера і держав-

Гарриман закликає уряд продовжувати економічну допомогу Польщі

Нью-Йорк. — Губернатор
Аверел Гарриман промовляв
на Конвенції Польського Со-
юзу в готелі Статлер-Гілтон і
закликав америкийський
уряд до продовження еко-
номічної допомоги ЗЛА Поль-
щі, бо та допомога є потріб-
на з двох причин: допомогти
населенню Польщі, яке там
терпить, і скріплити Польщу
в її спротиві комуністичній Мо-

В АМЕРИЦІ

● Заборгованість ЗЛА впро-
дуж цього фінансового року
лідає до 284 білйонів доларів,
і це становить "моргедж"
для кожної американської ро-
дини в сумі дол. 5,240. Цього-
річний дефіцит в сумі 12 бі-
лйонів збільшить заборгова-
ність кожної американської ро-
дини на дол. 75.
● Секретар армії Елбер Бро-
кер заявив, що він не радий би
СССР і комуністичному Китаю
випробувати на собі мілітарну
силу ЗЛА, бо це скінчилося б
для них трагедією. Брокер за-
явив, що ЗДА є готові до за-
гальної війни з місцевими во-
ска, якщо б такі виникли.
● Гурт професорів Облас-
ного Лікарського Каледжу ствер-
джує на основі численних дослі-
дів на пацієнтах, що за велика
важка високе тиснення крові і
високий відсоток холестеролу в
крові людини спричиняють не-
дуги серця.
● 8-річний Мелвін Дін Най-
мер перебуває в шпиталі для
умовнохворих в Нью-Йорку. Щоб
докладно дослідити психічний
стан цього молодого злочинця,
який признався, що вбив своїх
батьків, треба прийняти певні
заходи. В пресі докидаються зло-
дину хлопця, що вбив батька, якого
завбило його батько, якого за-
брали до шпиталю, і зовсім не
цікавився станом своєї матері.

СВОВОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА АСАМБЛЕЯ ОН

У вівторок 9 вересня ц. р. відкрилась в Нью-Йорку 13-та звичайна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Як заявив державний секретар Д. Ф. Доллес за два дні до тієї події — ця сесія мала б стати "може найважливішою за всі останні роки". Вказував би на це факт поквантового приїзду до Нью-Йорку цілого ряду міністрів закордонних справ різних держав з советським Андреем Громиком включно. Хоч установа Об'єднаних Націй не викликає захоплення своїм 12-річним реальним балансом праці, коли вага під увагу міжнародний стан у світі, проте, саме з уваги на те хронічне міжнародне напруження, Об'єднані Нації є на час тією стебелюю, за яку халашувати державні діачи у пошукуванні рятунку проти вибуху нової війни.

Таким чином — підсумовувавши голоси численних коментарів на тему цієї найважливішої сесії — головною ціллю, з якою з'їздяться представники 81 держави, заступників в Об'єднаних Націях, є шукання компромісу. У цій нівізі такі звичайні делікатні і дражливі проблеми, які стоять на денному порядку 13-ї Генеральної Асамблеї, цей збір знову пробуватиме латати діри. Іншими словами, ні одна з дієвих великих проблем, що ділять і турбують сучасний світ, не буде конструктивно покладена. Це такі проблеми, як поділ Німеччини, Кореї і В'єтнаму, міжнародне розбродження, тогочасна крадіжництво комуністичної загрози вільному світові. Зате в зв'язку з 63-ю точкою денного порядку, зголошеною Лідією п. н., "Справа репрезентативності в Об'єднаних Націях", Совети та їх свідомі і несвідомі поплотники знову матимуть нагоду для пропаганди в користь прийняття китайських комуністів до Об'єднаних Націй і це більшого об'єднання вартості тієї установи. Теперішня загострена ситуація в протоці Формози у зв'язку з комуністською агресивністю не стоїть на порядку денному Об'єднаних Націй. Але вона може опинитися там, якщо розпочати у Варшаві американсько-китайські переговори в цій справі не приведуть до якогось компромісу. Проблема міжнародного розбродження не хвилюватиме на цій сесії так, як на минулорічній, бо 31-го жовтня ц. р. мають початися американсько-советські переговори в Женеві про припинення експериментальних атомових вибухів, і від цієї справи залежатимуть дальші розмови в ділянці розбродження.

Більше зацікавлення викликають знову три проблеми, які породили вже стирти записаного паперу в архівах Об'єднаних Націй: зголошена азіатсько-африканським блоком "проблема Алжиру" (скарга проти Франції), зголошена Грецією "проблема Кипру" (скарга проти Англії) і зголошена Австралією "ситуація на Мадягріні". Заздалегідь можна передбачити, що Франція загрозить своєю неприязністю на засіданнях, на яких говоритиметься про Алжир, бо цю справу вважав вона своєю "внутрішньою справою". Англія покліється на свій план територіально-національної автономії для греків і турків на Кипрі та на брех кооперативі збогу цих народів, а Совети далі не звертатимуть уваги на те, що говориться в ОН про їх режим на Мадягріні. Справа Середнього Сходу вирішує у зв'язку зі звітом що його має скласти до 30 ц. м. Гаммершильд у висліді своїх розмов з лідерами арабських держав. Південна Африка бойкотувала й бойкотуватиме дебати над расовою політикою тамтешнього націоналістичного уряду. Проблеми прав людини, прав народів на самовизначення, свободи інформації і т. п. — це щорічні, так би мовити, декоративні квітки на стіл Об'єднаних Націй. Ісландія зв'язує свої надії з точкою про впорядкування морського права з уваги на її конфлікт з Англією за риболовлю. Советський внесок про заборону вживання сферичних просторів для військових цілей, пов'язаний із справою закордонних військових баз — це зачіпка для пропагандистів тирад. Як виглядатиме заповідана Гаммершильдом пропозиція про створення постійної міжнародної поліції ОН — виявиться згодом з його майбутнього звіту.

Загалом, оприлюднений денний порядок Генеральної Асамблеї вказує 68 точок плюс 4 точки додаткові. У ході наради дійдуть до гострої вимини слів, які вказуватимуть на глибину поділу сучасного світу на Схід і Захід з холодною війною між ними. Можливо, що вже над вибором президента Генеральної Асамблеї відбудеться "бій" між двома арабськими кандидатами. Але всі ці дебати й перспериви ледве чи змінять міжнародну ситуацію, бо ледве чи змінять вони правду, що вирішними чинниками є не 81-членний збір Об'єднаних Націй, а великодержави, в першу чергу — З'єднані Держави та Советський Союз. І ця нова Генеральна Асамблея не змінить факту, що головною загрозою для вільного світу є московсько-большевицька імперія, якої взагалі не повинно бути в Об'єднаних Націях.

РЕКОРДОВИЙ ЦЬОГОРІЧНИЙ ВРОЖАЙ

Представник департаменту рільництва, який цього року передбачається урожай, якого ще не було в історії цієї країни, хоч посівну площу під окремими культурами значно зменшено внаслідок федеральної контролю і організації так званого "земельного банку", який виплачує фермерам премії за неспадні акри.

Департамент рільництва передбачає, що цьогорічний урожай на 116 відсотків буде більший від пересічного врожаю 1947-1949 років. Досі рекордний врожай дали жита 1948 року, коли він вивинив 106 відсотків, і з ним лютетер могли змагатися лише роки 1956 і 1957. Ще місяць тому фахівці з рільництва департаменту обчислювали, що цьогорічний збір на 113 відсотків буде більший від пересічного збору 1947-1949 років, але сприятлива погода в серпні, а крім того щораз більше застосування нових наукових здобутків у рільництві підносять цей відсоток до цифри 116.

Наприкінці 20-их років у Польщі, коли бували добрі урожаї, польські землевласники казали: "Знову маємо катастрофу врожаю". У ЗДА фермери так не кажуть, бо уряд забирає у них надвишок рільничих продуктів. Департамент рільництва вже тепер планує збільшення видатків на закуп цих продуктів.

І так, один акр кукурудзи має дати в цьому році 49 бушлів, в 1957 р. дав 46,8, а в останніх 10-ох роках пересічно давав 38,8 бушлів. Один акр пшениці: 1958 — 27 бушлів, 1957 — 21,7, пересічно — 17,7; овес — 1958 — 44,5, 1957 — 37,4, пересічно — 34,3; жито — 1958 — 18,3, 1957 — 15,9, пер. — 12,8; рис — 1958 — 3,336 фунтів, 1957 — 3,219 фунтів, пересічно — 2,465 фунтів. Такий самий стан з ячменем, льном, фасолою, горохом, сіном, соєю, картоплею, тютюном, хмелем, земними горіхами та цукровою тростю.

Рекордово великий врожай, як ми вже згадували, найбільше турбує уряд, а головним чином департамент рільництва, що під керівництвом Едві Тафта Бенсона старастя, щоб фермери могли бути зовсім незалежними від Конгресу, який ухвалює ім щорічно — притраті допомоги. Але поки це стається, Бенсон уже тепер обчислює, скільки треба буде видати фермерам за закуплені в них харчові надвишки та за переконування тих записів. Директор бюджету обрахував, що видатки на фермерство збільшаться на 1,500,000,000 доларів і дійдуть до рекордної висоти 6,000,000,000 доларів.

Як бачимо, добрий урожай в Америці не є катастрофою для фермерів, як це було в старому краю для поміщиків. Ним тут турбуються політики, коли ухвалюють бюджет, дає про нього секретар рільництва. А загалом податковці, підтримуючи чим фермерську продукцію, дуже часто навіть не знає про це.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді українськомовних українців і єдиний ідеальний мовний та поставив його на службу нашим країнам та нашої поволеному українському народові!

ІВАН ФРАНКО... АНТИСЕМІТ

Слова, наведені в заголовку цієї статті, можуть здатися кожному, хто хоч трохи ознайомлений із Франковим життям і творчістю, несправжнім жартом чи й малеченням божєвільного. Адже на протязі цілого свого життя, в усіх періодах своєї творчості, починаючи з перших молодечих років і до пізніх, замахарних уже хворобою, Іван Франко, як ніхто з інших українських письменників, ставився з відкритістю, а то й відважною прихильністю до жидів, як народу, до їхнього побуту, культури і традицій. З глибокою симпатією ставився до жидів і в своїх творах, і справді, він так об'єктивно писав про них навіть тоді, коли йшло про здійснювану деякими жидівськими одиницями чи групами безоглядну експлуатацію українського несебідного селянства і робітництва, що її засуджували навіть свідомі уми з-поміж самих жидів.

І все ж знайшлися сьогодні — в 1959 році — жидівські журналісти і пресові органи, які пробують представити Івана Франка не тільки як теоретичного антисеміта, але й як свідомого погромника. З такими абсурдними цілями вже погромницькими обвинуваченнями у відношенні до Івана Франка виступили ряд поважних жидівських часописів і журналів, між ними ньюйоркський "Жидівський журнал" і "Джидер Кемпфер" та відомий щоденник "Форвертс". Приводом до цієї атаки стала Франкова повість "Борислав сміється", що її перевидано ще в 1953 р. в Советському Союзі.

У першому із згаданих часописів "Джидер Кемпфер" якийсь Д. Паз в статті п. н. "Погромницька література в Росії" (в числі з 25 ліній ц. р.), пригадавши, що в 1956 році відзначувало 100-річчя від дня народження Івана Франка і що до відзначування цього ювілею закликали тоді навіть советський "Комітет світового миру", звертає увагу на те, що у видрукуванні в советському виданні "Художньої Літератури" в 1953 році повісті Івана Франка "Замалова погромники", яких-рз і грабунки перекладають у звіт, як п'яні від знищення жидів, без жадної карі за злочини". Далі Д. Паз договориється до того, що "в повісті "Борислав сміється" Іван Франко показує, як серед українських націоналістів (! — ред.) організувалася легендарне братство, що мало за мету знищити цілий жидівський народ. Керівники того братства, герої книжки брати Сень і Андрус Басараби (! — мало б бути Басараби), вчиняють згідно з оповіданням багато вбивств, грабунків й отруєнь... Злобу до одного жиди брата Басараби перетворили у смертельну неадекватність всіх українців до всього жидівського народу".

Наприкінці Франкові закидається глорифікація "погромників, убивників, підпалювачів, диких, розпаноше-них створин", з яких він робить позитивних героїв, і брехливу фантастику "у видумуванні злочинів, що в них його обвинувачує жидівський народ, мовляв, у цьому творі жиди подавали, як убивників, гвалтників, суспільні покидьки, нацьковувачі і психо-

ПРОБЛЕМИ ШІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Широка кола українського суспільства на еміграції мало ознайомлені з станом навчання й виховання в школах українського виховання. А справа ця стосується не тільки батьків, що посилюють своїх дітей до цих шкіл, але й кожного свідомого українця, як важлива частина загально-української справи. Виховання наших дітей в релігійному і національному дусі, прищеплення їм знань про Україну, пошани й любові до неї — святей обов'язок української еміграції. Не знаю, чи може бути спокійним сумлінням того батька, який цього обов'язку не виконав, Аджке, покладаючи Батьківщину, відірвавшись від рідного гнізда, ми всі горіли бажанням розкрити перед широким світом усе ту жахливу дійсність, яка примусила нас до цього рішучого кроку. Тепер кожен з нас може підсумувати те, що він зробив у цьому напрямі. Коли на перешкоді нам стоїло незнання чужої мови, то сьогодні, деякою мірою, свої функції ми можемо передати нашим дітям, даючи їм українськомовну освіту, виховуючи в них почуття національної гідності. Ми мусимо навчити наших дітей ширити правду про Україну в широкому світі, привертати до неї симпатії, прислухуватися друзів. А як це вони робитимуть, не маючи відповідних знань?

Усі ті знання, що їх дитина відстане поза американською школою, збагатять її духовно. Зокрема, знання української мови як культурної, старої мови, в умовах загального зацікавлення с'є в'єнським сходом, може вийти тільки на користь нашим дітям, навіть в матеріальному відношенні. Нарешті, як вибде на користь нашої дитини те, що вона приховас своє національне походження? Аджке господарі цієї країни, довідавшись про це, зроблять відомий уже в таких випадках висновок: та дитина, що відірвалася своїх батьків, їх країни, їх звичаїв, не може бути добрим громадянином нашої країни.

Більша частина українців, покладивши свій власний матеріальний стан, заходились організувати українські осередки громадсько-політичного характеру, зокрема, для дітей і молоді. Так постанали юнацькі гуртки та різні курси й школи українознавства. Є в нас і українські школи цілоїтжнєві, але, на жаль, весь процес навчання в них не завжди виправдус їх назву. Тільки за останні пару років почали подекуди вводити викладання української мови як предмету. А ці школи повинні мати за обов'язок навчати дітей українознавства.

У травні 1954 року при УККА постанала в Нью-Йорку рифікував не тільки свідомого, але й несвідомого антисемітизму чи його конкретних проявів і "героїв". Абсурдні й нападні на Івана Франка вроді тих, що з ними виступили пп. Паз і Венгров, хоч вони і не відображають опінії всього жидівства, можуть привести до цілком непотрібного під сучасну пору і в умовах боротьби з московським большевизмом заогнення українсько-жидівських власини.

Серед учителських кіл можна не раз почути думку про студіювання системи навчання в американських школах, щоб вдосконалити методи (Закінчення на ст. 7-й)

ОСІННЄ...

Нащо, вербце, листя зносила,
Нащо, калино, віти струсила,
Вітрові буби
равть не борони,
Ніби по краді
кров свою роши?

Ягода в терну ще не дозріла,
Ковдра пухляста
снь ще не віршла,
Бурі осінні ще не шумли,
Пташки у вітрий ще не летіли.

Квітне опієс там на галяві,
Стелеться вноди буйні отави,
Низько витас бабине діти
Та запілітас трав оксамити.

Гується куніста квітка
до тину,
Галузь колише ніби дитину.

Та не розвиває
пупинок в роки,
Будуть для неї дні ще погорі,
Буде для неї
теплим промінням,
Хай і не літє, хай і осніє.

НАДІЯ ПРИХОДЬКО
м. Київ.

у Венеції, куди мала виїхати восени.
Дядько о. Євгенію жив в Римі, працюючи у Ватиканській бібліотеці. На вакансії 1914 року приїхала до Парижа у відвідин до племянниці. В той час відізнався з Києва батько, просячи, щоб донька відвідала його, бо він — смертельно хворий. І цей раз донька не могла опертися проханням батька й поїхати. О. Євгенію, зі свого боку запропонував Естреллі супроводити її до Києва.

Д-р Дмитро Бучинський

31 ЗАГОН НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(4)

У столиці Естрелліта, жи-хоч дамою двору не думала аучи в домі дядька-вдівця бути. "Але з дон Альфонсом, Льюренсо, відновила свої ступи — загдус письменниця, — дії арабознавства, археологія, тельські відносини, як за дядько, завваживши, що дівчачий сумус, здогадався, що вав король Естрелліту в дозона залюблена й намагався мій дядько Льюренсо, якого на розв'язити пі сум, Естрелліта знавали "ель сабіо" (мудрець), дуже часто згадувала в тай-З Естреллітою "цей перший який своєї душі Іскандера, революціонер у королівстві", якого любила. Дядько вла-як називала Альфонсо XIII ступував їй прекрасне мала-його мати, говорячи на "ти", ське ательс. Дівчина ходила як за дитячих років. Темою на виклади до університету й їх розмов здебільша було вчилися в Малирській академії.

Це дуже не подобалося її він часто писав статті на те-родичній Касильді де Медіна-селі, яка хотіла, щоб Естрелліт під критикою. Але говорила стала її наслідницею при королівському дворі, де дівчина була досить часто на різних прийняттях та балах, —

Якоб, Естрелліта скакала: — Хіба ж ти не король,

що держити у своїх руках, коли не майбутність, то бодай багато різних можливостей в сучасності?

— Король! — повторив дон Альфонсо, підсміхнувшись гірко. — Король, як у грі в шахи! Король, що має робити тільки один хід, один крок, спина знову королеви, яка його "боронить", коло якого нагороджені "везі", що дають йому можливість обертатися тільки на одному місці. Книжко про це говорить, Естрелліто, може колись скажу тобі більше... Іншого разу король сказав їй:

— Знаєш, з дитячих літ я не мав кого любити, крім тебе. І мене ніхто з кім тобто обче-чення не любив — крім тебе. Можливо, ти й переніє я всю свою любов — нікому непотрібною — на Еспанію. І люблю, як живу істоту. Немає нікого, чого б я не зробив для тебе, немає такої жертви. Можливо, це докажу ділом... А скільки с, тих чистокровних еспанців, гордих тим, що до їхньої крові не примішано жадної чужої, які мають мене тільки за Бурбона — за

Габсбурга, за чужинця... — Дух Еспанії завжди озветься в тому, хто має в собі бодай краплину еспанської крові! Що з нею не роби, а вона все озветься! — промовила Естрелліта.

Дон Альфонсо стиснув Естреллітні руки. — Спасибі тобі! — промовив схвильований. В його очах блистали сльози... Наступного тижня дон Альфонсо приніс Естрелліт "загдну" про їхню розмову — перстені. Простий, гладенький, як шлюбна обручка, в якому було глибоко закладено, не виступаючи з його ринних країв, два брильянти. Вєсєрєдній переня вирізняла бода дата: "Мадрид 1910". — Хай він нагадує тобі ті сльози — перші, а може єдині в моєму житті. Це був єдиний дарунок, який Естрелліта прийняла від дон Альфонса.

Цікаві діалоги між Естреллітою і королем Альфонсом XIII закінчилися скоро. Весною була зорганізована прогулянка членів королівського двору до Ель Ескоріалью.

Поїхала також Естрелліта. У поворотній дорозі її авто "здророрилось", як висловила письменниця, і тоді вона почула:

— Чи не зробили б ви мені, сеньйоре кондєсо, чєсти, прийнявши місце в моєму авто?

Так вона відбула подорож удівлюю з королем Альфонсом XIII, яка закінчилась (не вважаючи на пересторогу матері короля: "Альфонсо, ти матимеш дружину, бо король мусить мати королеву. Але не рахуй на те, щоб тебе колись похолола якась жінка: Не маси ти, сину, нічого в собі, що викликає любов...") досить трагічно для Естрелліти.

В королівському дворі ки-шіло від пліток про короля та його полюбвицю, так, що навіть о. Євгенію мусів вєструвати в справу: — Слухай, дитино! Коли підеш таким темпом у вибо-рі своїх наречених, почавши від перського князя, через еспанського короля, то... Каплиця св. Архангєла Михайла в королівському палаці в Мадриді. Дядько о.

Євгенію попросив, щоб Естрелліта підійшла до престолу й поклала руку на вівтар. — Повторюй за мною! — промовив о. Євгенію — При-сягаю, що я не переступлю кордонів Еспанії, поки живий дон Альфонсо XIII. Так мені допоможі, в Троїці Святий... В захристі додав: — Не час і не місце висвітлювати питання. Знай тільки одо: дон Альфонсо терпить більше, ніж ти собі уявляєш. Тож не сміш вносити нових турбот у його життя. Добре знає нас обох. Він справді добрий християнин і порядна людина. І не був би щасливим, коли б став твоїм коханцем. Вір мені: більше, як хто-будь, розумію тебе... Читай... Це був наказ королів-матері, доньї Марії Крістини, в якому пропонувалося: "доньї Естреллі де Кастро Ляйєрда і Медінаселі, Фернандєс де Кордоба і Фігероа або негарі-но вступити до монастиря кармеліток в Авіль, або покинути Еспанію — без права повороту".

— Вачні! Мусів тебе ригувати. Ти мусиш їти на ви-

нання, а я це зроблю добровільно, не з наказу тиранки-австрійки. Хай виконують її накази ті, хто їй служить, а не ми! На знак протесту, я, разом з тобою — покидаю Еспанію. Все справа доньї Касильді: вона приготувала прогулянку до Ескоріалью, вона підпалюла твого шопфера, щоб "злісувалося" авто і щоб ти вернулася з дон Альфонсом... А після того представила обох королевам все у світлі нечуваного скандалу...

Це сталося вліті 1911 року. В роках 1911-1914 Естрелліта жила в Парижі та Італії. У Парижі закінчила археологічні студії, в Італії, з гуртом учених французьких археологів, працювала при розкопках Помпеї, які фавієць-ре-конструктор-археолог. Вернувшись з Помпеї, вступила в Паризькій опері, пробувала свого письменницького пера, але збірка її оповідань у французькій мові не побачила світу, і це, до великої міри, неохотно її до пись-ді піднісала контраст з оперою

ПРОТОКОЛ XXIV. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

що відбулася в Клівленді, Огайо, в готелі Статлер — в тиждень від 26-го до 31-го травня 1958 р.

(6)

ЗВІТ ГОЛ. РЕДАКТОРА „СВОБОДИ“ АНТОНА ДРАГАНА

Повторення принципів

(Продовження)

Першу своєрідну платформу для „Свободи“, схвалену конвенцією УНСОУ після придбання її на свій орган, зустрічався в протоколі з 9-ої конвенції УНС, що відбулася в Скрентоні в кінці червня 1906-го року. Там сказано, що „напрямок „Свободи“ має бути українсько-народний, з тоном гострим, радикальним“ та що головна частина газети „має бути присвячена нашим національним справам“. Це можна вважати тим угодним каменем для ідейного напрямку „Свободи“. Во хоч з роками та в нових обставинах поважно згадується „гострий, радикальний тон“ газети, то вона тим не менш непохитно стоїть на схваленій перед 52-ма роками українсько-народній платформі.

Цю платформу, зокрема, респектував і розбудовував сл. п. д-р Лука Мишута.

Інтерпретуючи цю платформу „Свободи“, яку схвалили для неї піонери УНСОУ перед 52 роками та яку описали розвивали далі постанови, як і їх практичне застосування, ми могли б сьогодні коротко з'ясувати такі правди, що присвічували „Свободі“ в її минулому та які повинні присвічувати їй сьогодні і в майбутньому:

1. Ідейність та ідеалізм. Під цим треба розуміти віддану аж до самовідречення працю для поширення і здійснення найвищих ідеалів американського і українського народів, так вимовно висловлених Батьками цієї країни в їх смертній Декларції Незалежності. Це принцип, що всі люди створені рівними, і що вони наділені Творцем такими невід'ємними правами, як Життя, Воля та змагання до Щастя.
2. Народоправність, оформлена Абрахамом Лінкольном в класичну заповідь владі народу, через нарід і для народу.
3. Глибокі засади християнської моралі й етики в практичному поступуванні, що визначили курс та дали назву вже двохтисячолітній християнській культурі і цивілізації.

У здійсненні цих принципів газета повинна керуватися засадами, які з них випливають.

Саме в звітному році, 1957-го року, весь цивілізований світ і ми з ним відзначали 250-річчя з дня народження Бенджаміна Франкліна, ім'я якого нерозривно зв'язане з поняттями вільної преси. Він вважав, що „без свободи думки не може бути мудрості, а без свободи слова не може бути свободи думки... Хто хоче поневолювати націю, той мусить починати від заборони вільного слова...“ За свободу слова і преси, за вільний обмін думками та інформацією Бенджамін Франклін все своє життя вів справжній хрестоносний похід. Саме ця проблема, проблема вільного слова та „згоди не погоджуватись“, була предметом основнішого розгляду в річному звіті Редакції „Свободи“ в 1957-му році.

У нашому суспільстві аж занадто часто трапляється, що цими принципами зловживається для великих особистих чи групових розрахунків. Вимагаючи беззастережної свободи слова для себе, і різноманітні відмовляється для інших. Крім того, волю слова часто інтерпретують як сваволлю та плетуться небезліччю, як і не мають жадного глуму. Принцип свободи слова далеко не означає, що кожне слово надається до друку. Один з найповодніших щоденників цієї країни, „Нью Йорк Таймс“, уважав за відповідне поставити на віль за своє motto засаду про друг „усього, що надається до друку“, а цитований вже „Геральд Трибюн“ уважав за необхідне повторити такі засади:

1. Преса не є сьогодні четвертою, але першою свободою, бо без вільної преси не може бути ані політичної волі, ані вільної системи;
2. Основним завданням преси є — за словами Гораса Грілі — друкувати „практично можливу якнайбільшу кількість правди, бо тільки правда може зробити людство мудрим, а тим самим і щасливим“;
3. В змаганні до правди та в обороні правди газета повинна поступати з абсолютною чесністю, без страху перед одними і без ласки для інших;
4. Редактор завжди повинен бути з народом, з народом думати і відчувати.

Усе тут сказане чи повторене з відповідальністю Редакції.

Політика „Свободи“

У світлі з'ясованих тут принципів і засад можна легко виокремити і зрозуміти кожноразове становище та поступовання „Свободи“ в усіх актуальних проблемах. Було б зайво наводити конкретні приклади, бо їх можна подивитися в кожному числі газети, як і в щоденному поступуванні Редакції. З присмістною треба ствердити, що не тільки члени УНСОУ, але й великий загаль читачів „Свободи“ на американському та інших континентах, без уваги на їхні походження, віровизнання чи політичні погляди, збагнули ці правди в „Свободі“, цінять і дорожать ними. В одному із річних звітів Редакції „Свободи“ у цій каденції вже була згадка про те, що сьогодні є повне зрозуміння вартості „Свободи“ такої, як вона є, себто безпартійної, „Свобода“ не потребує позичати собі в нікого програми, не потребує примазуватися до будь-якої партії, бо вона практично заступає їх усіх, так, як вони заступлені в УНСОУ. Тим самим, вона служить усьому народові, а через нарід і кожній партії. Отже, в спільному інтересі нашої спільноти та кожної її групи є допомогти зберегти такий загальний національно-демократичний характер „Свободи“, бо тільки так вона зможе втримати і в майбутньому відповідну рівновагу в цій спільноті та захоронити її перед всіма шкідливими експериментами.

Ці самі засади зберігає і практикує „Свобода“ також в американській внутрішній політиці, не стаючи беззастереж-

РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ“. Стоять (від ліва): ред. В. Давиденко, ред. Ів. Кедрич-Гудимський, ред. В. Кравців, ред. А. Драган, ред. Ст. Шумейко, д-р Лука Мишута.

но на платформі жадної з існуючих партій, натомість підтримуючи добрі почини кожної з них.

На службі народу

„Свобода“ була заснована на одній головній zasadі: служити своєму народові і цю свою службу вона безперервно продовжує від 65 років. Як виглядала ця служба в звітному році?

Маючи тверді ідейні підстави та своє власне політичне обличчя, Редакція „Свободи“, як орган УНСОУ, здає собі справу, що в газеті, як і в усіх інших галузях суспільного життя, не можна стояти на місці. Існує бо тільки одна альтернатива: або розвиватися і йти вперед, або відступити і поступово зникати. Очевидно, що про наш вибір не може бути жадного сумніву, хоч зовнішні обставини не завжди сприятливі.

Коли мова про „Свободу“, як Видавництво, то ми маємо сьогодні чи не найбільш імпозантний образ, за весь час її 65-літнього існування. Разом з цим Видавництвом є щоденник „Свобода“ і її Редакція. При щоденнику маємо англомовний тижневик „Юкрейніс Віклі“, що в цьому році відзначав своє 25-річчя, маємо дитячий місячник „Веселка“, що почав появлятися з волі попередньої Конвенції УНС і не тільки перейшов вогненну пробу перших труднощів, але і впродовж відносно короткого часу, завдяки дбайливості його Редакції, став одним з найголовніших виходних і культурних факторів у нашому суспільному житті. Крім цих періодичних та інших видань, маємо ще при „Свободі“ майже щоденні видання: літературно-мистецький тижневик „Український Спорт“, „Студентське Слово“, „Платова Ватра“, СУМ-іський „Шлях Молоді“, МУН-іський „Промінь“. Неперіодично появлялися „Вісті ЗУАДК“, „Вісті УКК“, „Вісті ОБУА“, „Фото-Кіно-Аматор“, „Купецькі Вісті“, „Вісті НТШ“, та ряд інших спеціальних видань. Кожного місяця, разом із звітами режисерів і касового департаменту УНСОУ, появляється 4-сторінковий „Трибуна УНС“, уже 28 чисел якої стали справжньою енциклопедією союзних справ. Разом з В-м „Свободи“ ми мали в звітному році 14 назв і практично 14 різних видань, що охоплювали майже повноту нашого суспільного життя. Ми цілком здаємо собі справу, що всі ці видання далекі ще від досконалості і завершених, але вони не є жадними припадками. А як звикати обставинам, серед яких вони появляються, і засоби, з яких можуть користатися, то ми з рукою на серці мали б право сказати, що „Свобода“ розуміє свій обов'язок служби народові та виконує її до краю своїх сил і спроможностей, якими розпоряджається. Це далеко не значить, що вона вже завершена і що не може зрости і кроку вперед. Напаки: дайте їй тільки відповідні засоби, щоб вона не корчилась у фінансових труднощах, щоб не мусила від каденції до каденції стояти з простигнутою рукою та просити „що ласка“, і Ви в найкоротшому часі переконаєтесь, що для поліпшення справді немає обмежень.

На згаданому праці В-ва „Свобода“ не вичерпується. До цього можна б додати ще кожнорічні альманихи-календарі, підготував і публікація брошур та спеціальних видань, у звітному році головні виходили для дітей, праця над підготовкою англомовної Енциклопедії Українознавства, праця у підготовці двох видань УНСОУ з вжитим часом англійських публікацій: Кларенса Меннінга „Іван Мазепа — гетьман України“ і Яра Славутича „Муза в неволі“ і подібне, тоді матимемо справді імпозантний образ Видавничого концерну, що ставить його власника, Український Народний Союз, заслужено на перше місце в нашому загальному розвитку та в нашій службі Україні, українському народові та його культурі. Не кажучи вже про зміст, „Свобода“ випускає кожного місяця перебічу 140 друкованих сторінок великого формату у 20-тисячному тиражі. Нехай би спробувало зрівнятися з нею будь-яке навіть столичне видавництво поневоленого Московського України! Це тим більше, якщо мати на увазі, що довкола своїх видань УНСОУ зосередив сьогодні найширший діапазон найбільш авторитетних і творчих умів і працівників.

Крім цих загальних міркувань, деяка окрема увага з цього звіту необхідна для поодиноких головніших видань, зокрема для щоденника, англомовного тижневика і дитячого місячника.

Щоденник

Очевидно, що головним завданням Редакції щоденника „Свобода“ у звітному році була стабілізація Редакції і редагування після смерті сл. п. д-ра Луки Мишуги. Здає собі справу з того, що немає другої людини, яка могла б зайняти місце д-ра Мишуги, але, хоч немає другого Мишуги, тим не менше треба було заповнити те місце, яке після нього опорожнилося. Цю відповідальність Головний Уряд УНС, на пропозицію Екзекутивного Комітету, передав, згідно зі статуту, звітдавцеві. Крім того, зменшує наслідок смерті д-ра Л. Мишуги Редакцію доповнено новою силою, заангажувавши в квітні 1955 р. на працю в Редакції ред. Богдана Кравця. Крім того, доповнено акредитацію кореспондентів „Свободи“ в столицях поодиноких країн. Окремо треба згадати що „Свобода“ знову має свого довіреного

кореспондента за залізною заслоною, очевидно, неакредитованого.

В редагуванні щоденника введено в звітному році ряд новостей і, в нашому переконанні, поліпшень. Ми ввели постійну „Українську Хроніку“ на першій сторінці, в якій подано сконденсовані українські вісті негайно після їх одержання. Зактуалізовано і поліпшено ілюстраційний матеріал. Введено рубрики „Голос Читачів“ і „Листи до Редакції“, даючи можливість читачам висловлювати свою думку в поодиноких справах. Крім того, на цій же другій сторінці щоденника постійно друкуємо зразки української поезії з думкою не тільки урломанітивати газету, але й з міркувань про те велике значення, що його має поезія творчість в національній культурі і розвитку. Щораз краще налагоджується справа кореспонденцій та хронік з поодинокими нашими громадами. Максимальну увагу відано в звітному році розвитку спорту. Практично не було жадної ділянки українського, американського і міжнародного життя, яка не мала б у „Свободі“ відповідної інформації та відповідного навісвітлення. Окремо треба згадати про цілий ряд спеціальних видань „Свободи“, як, наприклад, — усі різдвяні і великодні числа, спеціальне видання в 100-річчя народив Івана Франка, минулого року, відзначено також публікацією цілого ряду популярно-наукових праць, що надруковані ще відбиткою в окремому збірнику у спільному виданні „Свободи“ і НТШ, спеціальне — і, до речі — чи не одиноким того роду видання „Свободи“ з нагоди 40-річчя проголошення незалежності Української Держави, та ряд подібних, що, хоч коштували багато труду, то він сторицею оплатився моральним, культурним чи політичним значенням тих видань. Гостра реакція Москви та її лаїка на „гангстерів“ зі „Свободи“ може послужити одним з доказів цього.

Крім того, Редакція намагалась перевірити цілий ряд справ, згідно з відомостями „Свободи“ до ряду справ, що мали свою традицію, подиктовану великими обставинами, але не мали відповідних формальних рішень контрольних органів УНСОУ. Для прикладу згадати б про інформації з церковного життя, які раніше були в „Свободі“ досить обмежені з уваги на релігійні пристрасті, що їх такі вісті викликають. Традиція, без сумніву, правильна і „Свобода“ далі її підтримує, та не друкує нічого такого, що могло б викликати ці пристрасті. Проте, до таких матеріалів не можуть належати об'єктивні і дбайливо перевірені вісті про будову нових святків, про вісільні церквині і релігійні імпрези та подібне. На ці теми появлялося в „Свободі“ в звітному році вже багато вісток і з присмістною треба ствердити, що вони не тільки не викликали релігійних пристрастей серед читачів, але, напакі, читачий загаль їх радо прийняв. Саме у звітному році ми постійно мали на увазі твердження цитованого вже Бенджаміна Франкліна: „За кожну зайву мовчанку ми мусимо бути так само відповідальні, як і за кожне зайве слово“.

Найбільша трудність, яка була в редагуванні щоденника в звітному році, це була хронічна недостатність місця. Цього недомогання не можна усунути без роз'ясни головної проблеми, перед якою стоїть все видавництво — придбання необхідних фондів.

THE UKRAINIAN WEEKLY

A report on this important publication of our organization cannot be made without mentioning at the outset that this year marks the 25th anniversary of its inception. The Ukrainian Weekly, established as a supplement of Svoboda at the time of the World's Fair in Chicago in 1933, largely through the efforts of the late Dr. Luke Myshuha, has played a very important role both in our own organization and in the Ukrainian community, becoming the first regularly-published organ of the American and Canadian-born Ukrainian generation. A careful study of all the great hopes and plans connected with the publication of The Ukrainian Weekly reveals that these hopes have been realized to a large extent. Thanks to the late Dr. Myshuha and to its editor, STEPHEN SHUMEYKO, The Weekly developed into a serious publication. It has played a very important role in the formation of American-Ukrainian opinion as well as in the organization of our community. One of the creations of The Ukrainian Weekly, as we know, was the Ukrainian Youth League of North America. Mr. Shumeiko, taking on the difficult task of editing the English-language organ of the Ukrainian National Association, dedicated to the fulfillment of this task not only his own wide knowledge but also a good deal of his heart and soul. In the yearly volumes of The Ukrainian Weekly can be found the same epic story that is found in the Ukrainian daily: the story of the growth and maturing of the American-Ukrainian society in its "second chapter" — that is to say, at the time when the descendants of our Ukrainian pioneers, the American and Canadian-born generation, began to take their place in Ukrainian life. In those yearly volumes of The Ukrainian Weekly can also be found masterpieces of Ukrainian creative writing in English translations. A whole book could be compiled of all the articles printed about the history of Ukraine, and a wealth of material can be obtained on Ukrainian culture, Ukrainian traditions and the Ukrainian struggle for freedom and independence.

In this connection, speaking of the editing of The Ukrainian Weekly, it is with deep regret that we must note that The Ukrainian Weekly has been experiencing a grave crisis and continues to experience it, or more correctly, the materializing of a crisis which has been developing for the past 10 years. This matter has been brought up and discussed at all annual meetings of the Supreme Assembly during the past four years.

The English-language organ of the UNA, The Ukrainian Weekly, has been a very important and creative innovation of our organization for 25 years. It has great meaning and value today and will have still more in the future. In the past four years we have done everything in our power to overcome the crisis as well as to initiate a new and bigger and better development. These plans, as already mentioned, have been realized only to a certain extent, and the basic solution of this problem still faces us and should be one of the main purposes, if not the principal aim, of the next four years.

„Веселка“

Дитячий місячник „Веселка“, що є дитиною попередньої, 23-ої Конвенції УНСОУ, є наймолодшим членом нашої видавничої сім'ї. Проте, хоч їй ще тільки чотири роки, вона вже сьогодні — як згадано на іншому місці — є одним з найдоваліших факторів в культурно-виховному житті всієї української спільноти у вільному світі. З цих та багатьох інших мотивів справа „Веселки“ заслуговує на спеціальну увагу цієї конвенції.

Справа відповідного журналу, що формувалася душі нашої дитини вже від колиски та вже змалку виховувалася її на свідомих громадах своєї країни і патріотичних членів своєї української спільноти, була завжди актуальною в нашій організації, в історії якої записано багато великих спроб цю проблему розв'язати. В кожній гостроті вона виникла знову після приїзду до цієї країни великої кількості по-

вих поселенців, із своїми традиціями в Україні та з новими гарячими бажаннями зберегти своїх дітей для українського народу.

Маючи це на увазі, Редакція „Свободи“ під проводом покійного д-ра Луки Мишуги вже за деякий час перед попередньою Конвенцією перевірила можливість видання окремого журналу для дітей, порозумівшись з компетентними в таких справах педагогами і письменниками, зокрема з Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури. Представник і речник цього Об'єднання в Нью Йорку, проф. Володимир Барагура, як і два інші члени цієї організації: проф. Роман Завадович і ред. Богдан Гошовський, перший в Шикаго, а другий в Торонто, поставились до цього проекту з великим ентузіазмом та в порозумінні з Редакцією „Свободи“ приготували конкретний редакційний план, що раніше був схвалений деякими Відділами, зокрема, був основою зрештовуванню проф. Вол. Барагурою та схвалений на місцевих зборах „Дністра“, 361-го Відділу УНСОУ в Нью Йорку. Цей план став базою відповідного проекту на попередню Конвенцію, яка і схвалила сьогодні вже на свій лад історичну резолюцію:

„Беручи до уваги максимальне значення і вартість молоді та її виховання для нашої спільноти і нашої організації, XXIII Конвенція УНСОУ рекомендує Головному Екзекутивному Комітету, разом з Редакцією „Свободи“ поробити відповідні заходи та в по можливості найкоротшому часі приступити до видання при „Свободі“ відповідного журналу для дітей... Тому, що всі ці заходи вимагають окремих фондів, Конвенція уповноважує Головний Екзекутивний Комітет, крім статутних заходів у тій справі та з тією метою, продовжувати практикувати перед попередньою Конвенцією акцію добровільної доплати до переплати „Свободи“ та постійних пожертв на пресовий і видавничий фонди“.

Рівночасно Конвенція висловила надію, що кожний член УНСОУ складатиме на ці фонди щонайменше два долари річно.

Це була ухвала попередньої, 23-ої Конвенції УНСОУ. Прийнявши її, її виконали.

Уже три місяці після цієї ухвали, 15-го вересня 1954-го року появилось, разом із „Свободою“ з тією датою, перше число нового дитячого журналу під назвою „Веселка“. Була вона надрукована, як чотирьохсторінкова вкладка до щоденника, яку треба було складати вчетверо і з цього постава журнал на 16 сторінок чотирьохформату „Свободи“.

Було б зайво переповідати головніший розвиток цього журналу, бо він у свідкій пам'яті усіх, хто цим інтересується. Журнал зачав уже 5-ий рік свого видання і досі вийшло 45 його чисел, що дають найкраще свідчення нашої організації і нашої спільноти. Зали дозволямо собі на декілька висновків, треба передати голос самій Редакції „Веселки“, в ім'я якої зладив редакційний звіт проф. ВОЛ. БАРАГУРА:

Від початку існування „Веселки“ редагування журналу спочивало в руках тих самих людей — Володимира Барагури, Богдана Гошовського і Романа Завадовича. Ідейні, літературно-мистецькі й виховно-дидактичні принципи, які лягли в основу „Веселки“, залишилися без змін, бо вони себе виправдали. Журнал є передусім українознавчим і стоїть на загально-національних принципах, без якихнебудь партійно-групових, територіальних чи релігійно-знавчих упереджень. Журнал бере до уваги всі ділянки виховання — національне, суспільно-громадське, релігійно-моральне, естетичне, подаючи його за допомогою мистецького слова, малюнку, музики. Журнал призначений для дітей кожного віку, з перевагою матеріяла для дітей молодших. „Веселка“ зберігає „магазинний“ характер, тобто в ній друкується матеріял з різною тематикою, різного літературного жанру, у різноманітній формі вислову. Журнал у великій мірі стає допомогою в навчанні українознавства в школах і на курсах.

Від вересня 1954 р. до травня 1958 р. вийшло 45 чисел „Веселки“, кожне число на 16 сторінок, тобто разом 720 сторінок великого формату (8½ x 11"). За той час у журналі співпрацювало коло 200 авторів та понад 60 ілюстраторів. Разом поміщено в „Веселці“ понад 900 ілюстрацій та коло 60 світлин. В трьох досі закінчених річницях поміщено понад 1200 окремих позицій, тобто різних віршів, казок, оповідань, п'єсок, розповідей, статейок, не враховуючи дрібних матеріялів, як загадки, розгадки, дописів від дітей, смішонки, листування і т. п. Журнал приєднав до співробітництва найкращі наші письменницькі й мистецькі сили, лисими розпоряджас наша еміграція, а походять вони з трьох континентів — обох Америк, Європи й Австралії. Співробітниками „В“ є також діти. З інших родів мистецтва треба згадати участь наших композиторів. Окремі річнички „В“ опрацьовані в книгу з твердою обкладинкою й золотом тисненою вистілкою.

Вже від першого числа „В“ здобула собі прихильну оцінку малих читачів, батьків, виховників, учителів, а ця прихильна постава проявляється в численних листах до Редакції (останнім часом збірні листи дітей школи св. Миколая в Шикаго), в статтях у пресі, в послугуванні матеріялами з „В“ у навчанні в школах, на імпрезах, радіо, в використуванні веселкових матеріялів в шкільних підручниках і т. п. Цілий ряд газет в Америці та за океаном дали прихильні оцінки „В“, а вийшли вони з-під пера лисих визначних публіцистів, педагогів, культурних діячів, мистців („Свобода“, „Наш Клич“, „Визвольний Шлях“, „Листи до Приятелів“, „Гомін України“, „Українська Думка“, „Наша Хата“ і ін.).

З січня 1957 року заіснували в „В“ великі зміни, і цей рік треба назвати переломним роком у її розвитку. Це такі

ПРАЦІВНИКИ ДРУКАРНІ І ЕКСПЕДИЦІЇ „СВОБОДИ“. У першому ряді (від ліва): Роман Ференцевич, мгр. Деніс Пришук, Степан Галачик (у „Свободі“ від 1907-го року; тепер на пенсії), але все ще в міру можливостей допомагає в друкарні), Волод. Кушнір, Яна Кушнір. В другому ряді: Мик. Задоренко, Волод. Назаренко, Роман Антонович, Теодор Гіль, Дмитро Кравець, Мик. Філіп, Гр. Карий, Аладей Домарський, Роман Падковський. Немає на фотографії Адріана Липачика і технічного керівника друкарні Софрона Федіва, який в тому часі — робив це світлону.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ“. Стоять від ліва: п-н проф. Марія Станіславська, п-н Кайка Степан, п-н Люба Липачик і дир. Петро Постолок. Адміністратор „Свободи“ є гол. преде. УНС п. Д. Галачик.

зміни: 1. Переміна „Веселки“ в окремий журнал-місячник при „Свободі“; 2. Встановлення передплат, як основної матеріальної бази видання; 3. Друкування журналу на доброму журнальному папері; 4. Друкування журналу тиражем колом. Крім того, рішенням Головного Уряду УНС уведено до журналу, поруч українського тексту, дві сторінки англійського матеріалу з ділянки українознавства з систематичним навічанням української мови. Ця зміна зустрілася з мішаною реакцією громадянства, бо частина його, зокрема в Канаді, поставилася негативно до англійського додатку, вважаючи його явищем небажаним і шкідливим з національного (сприяння й прищипування процесу асиміляції) й виховно-навчального боку. Протилежні англійського додатку бажали б мати чисто український текст у журналі. Була навіть думка задовольнити ці побажання і видавати журнал у двох варіантах — з додатком англійського матеріалу і чисто український текст, але що кількість протилежних англійських сторінок була невеличка, таке подвійне видання журналу не оправдало б себе з фінансових, технічних і конструкційних моментів. З другого боку життя показує, що є потреба англійських сторінок, бо частина українських дітей не знають української мови й грамоти, але відчувають потребу знайомитися з українським матеріалом, як про це свідчать листи від батьків англійських дітей.

Поруч редагування „В“, П редакція проявляла активність і в інших ділянках. При журналі існує Бібліотека „Веселки“, що появляється неперіодично і досі видано чотири випуски — „Козацьку дитину“ В. Вандурака, відбитку „Богуті-Багатира“ Р. Завадовича (ч. І, друга готується), „Кобзареву гостину“ Р. Завадовича; друкується „Казка про трох ведмедиків“ І. Наріжної. Справа бібліотеки „В“ вимагає ще дальшої розбудови.

Члени Редакції беруть участь в освітній акції під час кожної збірної кампанії на пресовий фонд журналу та пишуть інформаційні статті, зв'язані з проблемами дитячої літератури.

В листопаді 1954 р. Редакція „В“ організувала в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью-Йорку „Живу „Веселку“ з участю дітей-виконавців, а ред. Вол. Барагура взяв участь у „Живій „Свободі“ (1956 р.), відчитавши статтю „Північ“ й „Веселка“, два покоління — одна мета“. Одночасно проф. Р. Завадович взяв відповідну діяльність в Шкаго, а ред. Б. Гомосовський в Торонто.

Спільно з Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури й Літературно-Мистецьким Клубом у Торонто Редакція „Веселки“ влаштувала виставку сучасної української графіки, що відбулася в 1956 р. в Торонто. Тепер ця виставка відбулася в Нью-Йорку в дніх 30 березня до 19 квітня 1958 р. спільно з Об'єднанням Мистців і з можливістю показати її в деяких країнах Європи. Більшість виставлених експонатів походить з архіву „В“, а вичерпний каталог виставки вийшов за фінансовою допомогою УНС і В-ва „Свобода“. Участь у виставці взяли 24 мистці, в тому багато з них є співробітниками „В“.

З нагоди Нового Року й Різдва Редакція вислала до всіх співробітників листа-побажання, з'ясувавши в ньому й принципи співпраці в журналі та плани й задуми Редакції й Видавництва.

Стільки про „Веселку“ ред. Вол. Барагура в імені І. Редакції.

Так то рекомендаційне слово 23-ї Конвенції УНСОюзу перед чотирма роками сталося величезним ділом, яке впродовж найкоротшого часу принесло нашій організації багато доброї слави, а нашій спільноті велику користь. „Веселка“ стала справді райдугою на нашому захмареному небі, склони, заповідаючи кращі часи і кращу долю для нашої спільноти і нашого народу. Національна група, далеко від рідної землі і рідного народу, що потрапила впродовж короткого часу розвинути для своєї дитини такий журнал і зібрати доволі багато такої видатної письменницької й мистецької сили, заслуговує тільки на признання і на подяку.

Були три головні фактори, що причинили до такого розвитку. В першу чергу заслуга в цьому Редакційної Колегії „Веселки“, що віддала редагування цього журналу на правду все своє знання і свою душу та всі свої організаційні здібності. Другий фактор — не менш уважливе і дбайливе відношення та трактування того видання з боку В-ва і Редакції „Свободи“, а третій фактор — це наша суспільність, що своїми пожертвами на видавничий фонд дала основну базу для такого розвитку. Все ж таки при цьому не можна не висловити і одної прикрої заваги: Конвенція, рекомендуючи Екзекутивному Комітетові й Редакції „Свободи“ видавати дитячий журнал на такій непевній базі, як добровільні пожертви, висловила надію, що кожний дорослий член УНСОюзу складатиме на ту ціль „бодай“ 2 долари річно. На жаль, того голосу, повторюваного кожного року „Свободою“ мало, що не дає сили сріблястої труби, поспішала заледве одна п'ята частина дорослих членів. Тому, вже з початком цього року треба було перейти на передплати, що також далеко не так розв'язує тієї фінансової скрути, в якій опинилася „Веселка“ разом з усім видавничим кругом. Розвиток „Веселки“ і взагалі всіх видань „Свободи“ та їх значення для УНСОюзу і всієї нашої спільноти повинні б заохотити 24-ту Конвенцію УНСОюзу, щоб вона цим справам віддала таку увагу, на яку вони заслуговують.

Передумова дальшого розвитку

Вже згадані в цьому звіті факти можуть послужити за доказ, що „Свобода“ зробила в звітному часі дальший пошкун крок у своєму розвитку. Крім того, в тому ж часі побудовано цілий ряд заходів та створено ряд важливих передумов для того, щоб і в наступному році в майбутньому, якщо тільки ця Конвенція зможе виконати ці передумови виконати. Згадайте б про деякі:

1. Консолідація Редакції. Умовини праці та співпраці в Редакції з одним з найголовніших факторів у видавничій галузі. У цьому відношенні наша Редакція стоїть, можна б сказати, на висоті свого завдання. Редакція має відповідно кваліфікований склад і прикладну співпрацю, яка в звітному часі ще більше вдосконалилася в кожному відношенні. В Редакції, в теперішніх її обставинах і можливостях, немає вже ненадланих справ. Зокрема, великим досягненням треба вважати майже наладжену справу редакційної кореспонденції та завантажену розбудову архіву. Зроблено такий прогрес у технічних можливостях, зокрема придбанням власної клішарні та дальшим підвищенням якості використання кваліфікованих працівників у всіх трьох відділах В-ва. У звітному часі поважним викладом трішки збережено від неминучого знищення та раз на завжди законсервовано одну з найбільш цінних, якою поважає Редакція може вважатися — всі минулі річниця „Свободи“. Були також намагання виконати ще одну працю, яка мала б величезну і тривалу цінність для української науки і дослідів, а саме — виготовлення індексу всіх річниць „Свободи“. На жаль, недостатка бодай мінімальних фондів на ту ціль унеможливила здійснення цього задуму, як і унеможливила плановане упорядкування і забезпечення перед природним знищенням бібліотеки „Свободи“, між книжками якої є дорогоцінні рідкості.

2. Українські зв'язки. Надаванням кореспонденції та відповідним поступовим поширенням і закріпленням зв'язків Редакції з українськими інституціями і особами в усьому світовому світі. Поважну роль в цьому відіграли кореспонденти „Свободи“.

3. Американські і міжнародні зв'язки. Також і в цьому відношенні зроблено поважний прогрес та створено можливості ще більшого в майбутньому, якщо ця Конвенція дасть нагоду що можливість використати. Згадаю тільки про нашу спробу, щоб „Свобода“ стала членом найбільшої в світі американської пресової агенції „Асоційтед Прес“.

Членство „Свободи“ в цій агенції мало б першорядне і загальноукраїнське значення. Кореспонденти цієї агенції були б кореспондентами „Свободи“, а кореспонденти „Свободи“ б кореспондентами цієї агенції. „Свобода“ користалася б з неможливостей можливостей здобувати за посередництвом цієї агенції важливі для українців вістки, а з другого боку вона мала б не тільки право, але й обов'язок поширювати за посередництвом цієї агенції одержані нею спеціальні вістки. Кожний легко може уявити собі, які величезні можливості це відкрило б. Якщо „Свобода“ все ж таки не стала досі членом цієї інформаційно-пресової кооперативи, то тільки тому, що це було пов'язане з поважним новим видатком, приблизно 10,000 доларів річно, про які „Свобода“ в теперішніх обставинах не може мріяти.

4. Авторитет „Свободи“, як В-ва, і її видань досягнув нових вершин, як в українському суспільстві, так і в американському і міжнародному теревах. Редакція, як і видавець УНСОюзу, не занедбували можливостей цієї авторитет скріплювати, якщо тільки це було можливо зробити без нового видатку, на який в жадному разі вже не можна було собі дозволити.

Можна б наводити ще багато таких і подібних можливостей дальшого і насправді небувалою досі розвитку Видавництва УНСОюзу, що приніс би величезні користі для УНСОюзу і всієї української справи. Всі ці можливості є для „Свободи“ відкриті, і вони напевно були б використані, якщо б тільки ця Конвенція своїми рішеннями і ухвалами створила необхідну для цього бодай мінімальну фінансову базу.

УНСОюзу і „Свобода“ обстоювали правду

У звітному часі Український Народний Союз і його орган „Свобода“ виявили примету й мужність та не підкорилися всіляким погрозам і залякуванням, але обстоювали правду, хоч і коштувало їм це кілька тисяч доларів. Маю й думку судовий процес, що його він проти УНСОюзу за статті в „Свободі“ проф. Микола Чубатий.

Передісторію цього процесу з'ясував найкраще лист головного передсідника УНС п. Д. Галиччина до проф. Миколи Чубатого, з датою 3-го березня 1955-го року. Тому теж наводимо його в цілості:

„Вш. М. Чубатий, Мая, Н. Дж., 3 березня 1955. Величезний Пане Професоре: У зв'язку з нашою сьогоднішньою телефонічною розмовою, вважаю за відповідне ствердити в цьому листі деякі факти, що відносяться до Ваших претензій до „Свободи“ та до останньої „Свободи“ в цій справі.

1. В січні ц. р. Ви переслали до „Свободи“ текст свого „Вияснення в справі Історії Церкви в Енциклопедії НТШ“ та рівночасно в листі і опісля телефонічною урвували, щоб ці вияснення надрукувати. Під час телефонічної розмови, представник Редакції, у приватності теж одного відвідувача, квестіонував доцільність публікації цих „Вияснень“ у „Свободі“, мотивуючи це тим, що 1. у „Свободі“ не надруковано численних надісланих й критичних коментарів на тему вияснюваного Вами предмету в Енциклопедії НТШ, та що 2. ті „Вияснення“ викликають відповідну реакцію і тоді „Свобода“, йдучи по своїй практиці в таких справах, уже не зможе відмовитися від публікації інших поглядів, до яких Ви, до речі, ще й заохочували в своїх „Виясненнях“. Все ж таки Ви обстоювали, що ці „Вияснення“ є „історичним документом“ та що їх треба надрукувати. Ідучи назустріч Вашим проханням і побажанням, „Свобода“ відступила від свого дотогочасного становища, що вияснювана Вами справа не надходить до публічного обговорення, що таке обговорення, з уваги на можливість ще більшого розбурхання релігійних пристрастей і антагонізмів, не є в публічному інтересі, та що ця справа повинна бути вирішена академічним порядком в обмеженому колі покликанних до того спеціалістів і щойно таке вирішення могло б бути подане до публічного ввідома.

2. Сподівана і передбачувана реакція на Ваші „Вияснення“ прийшла з кінцем січня (1955) у формі трьох статей проф. Романа Смаль-Стоцького з Маркетського університету в Мільвої, Виск. Редакція „Свободи“ знову вияснила Авторів статей своє становище та рекомендувала здержати їх публікацію. Проте Автор, покликуючись на Ваші „Вияснення“ та ще й виразу заохоту до дискусії, обстоював для себе таке саме право і привілей, як „Свобода“ дала Вам, та вимагав публікації своїх статей. Не від речі буде додати, що про ці статті на тему Ваших „Вияснень“ інформував проф. Р. Смаль-Стоцький тоді же живого головного редактора „Свободи“ д-ра Л. Мишугу, який публікацію цих статей, з уваги на публікацію Ваших „Вияснень“, апробував.

3. Приблизно два тижні після появи в „Свободі“ статей проф. Стоцького, Ви переслали до „Свободи“ через Екзекутив УНС три нові статті п. з.: „Наукова критика чи особиста напад“, із супровідним листом, у якому домовігався публікації цих статей, визнаючи спосіб і місце їх друку та, відкликаючись на евангельський суд, встановлює речення їх друку до 5-го березня.

4. Екзекутив УНС, в порозумінні з Редакцією „Свободи“, розглянула цю справу дуже дбайливо та листом з 1-го березня запропонувала Вам „потрудитися особисто до Редакції „Свободи“ у вигідній для Вас час“ б, „справа вимагає деякого обговорення“.

5. У відповідь на цього листа Ви закликали мене сьогодні телефоном та на мій, можливий в телефонічній розмові тільки короткі вияснення, відповіли категорично, що Ви не думаєте „торгуватися“ та обстоювали при своїх вимогах у листі з 20-го лютого (який ми одержали 23-го лютого), покликуючись знову, як і в листі, що коли Ваші вимоги не будуть прийняті, Ви підете з тією справою до Суду.

З уваги на це все, вважаю за потрібне ствердити в листі те, що тільки частинно міг висловити Вам у телефонічній розмові.

1. Екзекутив УНС, в порозумінні з Редакцією „Свободи“, вважає, що в загальному інтересі було б найкраще, якщо б Ваш спір з проф. Р. Смаль-Стоцьким розглянув, оцінив та вирішив компетентний і авторитетний в предметі Вашого спору громадсько-науковий чинник, що Ви й самі пропонуєте на закінчення Ваших статей. Вважаємо, що опублікування цих статей поважно утруднило б, якщо не виключило б власне те, що Ви пропонуєте: розгляд справи відповідним громадським тілом. Це наше переконання і порада.

2. Все ж таки, тому, що Ви — як це зазначено у Вашому листі — почуваетесь покривджим змістом викликаних Вами самими статей проф. Р. Смаль-Стоцького, ми готові в кожній хвилині, якщо Ви це обстоюєте, віддати в „Свободі“ місце на Вашу навіть найбільш вичерпуючу відповідь, але під умовою, що ця відповідь 1. відноситься тільки ВИКЛЮЧНО до затрекових у статтях проф. Р. Смаль-Стоцького справ, та що 2. вона вміщується в межах загально прийнятої пресової етики, як ми її в найкращій вірі інтерпретуємо.

При цьому мусимо ствердити, що Ваші статті, в такій формі, як вони нам надіслані, у великій частині не тільки не відповідають цим цілком нормальним і законним вимогам, як й напівна, гостро й суперечать. Велика частина змісту Ваших статей відноситься до проф. Смаль-Стоцького і до Вас персонально, в тих статтях широко обговорюється Ваші суперечності з проф. Смаль-Стоцьким на терені НТШ, АКВБ та в інших ділянках і в інших справах, ніж ті, що були затрековані у Ваших виясненнях та у відповіді проф. Смаль-Стоцького на них.

Для обговорення цих справ ми просили Вас потрудитися до Редакції „Свободи“, маючи на думці, що й деякі інші пропозиції для вияснення справи та погодження Вашого спору з проф. Смаль-Стоцьким у Вашому власному та загальному інтересі. Ці наші пропозиції дальше важні і ми завжди готові порозумітися з Вами на їх базі. Якщо Ви не бажаєте собі обговорювати ці проблеми в приміщенні Редакції „Свободи“ чи УНС, Ви можете запропонувати нам інше місце. Ваших вимог ми не відкидаємо, але без попереднього їх обго-

ворення та відповідного достосовання до наведених і цьому листі деяких передумов, ми теж і не можемо їх прийняти“.

Зміст цього листа безсумнівно докажує, що:

1. Редакція „Свободи“ не хотіла друкувати „Вияснень“ проф. М. Чубатого, що їх можна вважати первопричиною процесу. Надруковано їх під натиском, що його можуть виконувати члени УНС на „Свободу“. Проф. М. Чубатий є членом УНС.

2. Редакція „Свободи“ так само не хотіла друкувати відповіді проф. Р. Смаль-Стоцького на „Вияснення“ проф. М. Чубатого, але мусила надрукувати з тих самих причин.

3. УНС і „Свобода“ не бажали собі судового процесу і готові були на кожну уступку і кожне можливе погодження спору.

Все ж таки проф. М. Чубатий пішов до суду і процес відбувся, а вияснення „присяги“ того подобиємо в статті проф. М. Чубатого п. з.: „Про один політичний процес, Український Квартальник та Лист до Хрущова“, надрукований в торонтській „Нашій Меті“ з 22-го лютого 1958. В тій статті проф. М. Чубатий, говорячи про всілякі свої справи в громадському житті поза УНС і „Свободою“, та уявляючи своїх ворогів в УНС і „Свободі“, пише дослівно: „Мені не лишалося ніщо інше, як або залишити на Божу волю „У. Квартальник“ та забратися, або на якийсь час ПРИНАЙМЕНШЕ ВІДСТРАПИТИ НАПАСНИКІВ АМЕРИКАНСЬКИМ СУДОМ. Я вибрав це останнє і... за ціну моїх коштів \$500 я купив спокій собі та „У. Квартальник“ на 21 місяць. Я ніколи не був певний, що мого противника засудять...“

Отже, справа ясна. Проф. М. Чубатий заскаржив УНСОюзу не з уваги на „обиду“ в статтях у „Свободі“, як це було подано формально в акті обвинувачення, як головну для „відстраплення головних противників“ у його інших справах. Це висновок головну суть процесу.

Судова розправа відбулася упродовж 10 днів з кінцем вересня і початком жовтня 1957-го року у Вищому Суді Стейту Нью Джерсі в Джерзі Сіті. Вся незвичайно дбайливу і солідну підготовку до оборони і саму оборону УНСОюзу, користуючись при цьому формальним заступництвом місцевого адвоката, перелав адв. Михайло Пізнак, заступник головного передсідника УНС, який і звітує про цю справу на іншому місці.

Кінець цієї справи відомий. 4-го жовтня 1957 суддя Проктор, перед яким велася справа, видав вирок, що надруковані в „Свободі“ статті проф. Р. Смаль-Стоцького, хоч і гострі своїм тоном, не давали проф. М. Чубатому причини до судової скарги і скаргу відхиляв.

У цьому звіті заляпсувало б ще до вияснення, чому Редакція „Свободи“ не опублікувала жадних матеріалів по перебігу цього процесу. Відповідь на це проста: з тих самих міркувань, з яких вона не друкує багато всіляких інших сенсацийних історій, які можуть інтересувати загал, але які надаються радше до сенсацийних романів, ніж до серйозної щоденної газети. Крім того, не належить до присмислених бити людину, яка вже хека і від спровокованого нею удару лежить на землі. Коли ж проф. М. Чубатий сам вважав за потрібне відвинути ту справу перед суспільством, надрукувавши у „Нашій Меті“ повно всіляких відомостей у своїй обороні, Редакція „Свободи“ написала і переслала до „Нашої Меті“ відповідне спростування, що його Редакція цієї газети — треба признати — надрукувала в цілості, хоч і зі своїми завагами.

Для характеристики написаних проф. М. Чубатим і надрукованих в „Нашій Меті“ згаданих його „Вияснень“ в справі його процесу проти УНСОюзу, треба зазначити в цьому звіті зокрема те, що було призначено проф. М. Чубатим на знеславлення покійного головного редактора „Свободи“, сл. п. д-ра Луки Мишугу. Проф. М. Чубатий пише: „Одна ситуація, що мала місце десь коло 1952 (тисяч) днів: „Вияснює“ п'ятдесят другого (А. Д.) року вияснити і мою справу. Пок. д-р Льюїс Цегельський, що також багато матеріалів від рубачів голов, відомо, любив в приступі гумору сказати і ширшу правду в очі своїм землякам. Одного разу, після засідання в УСК, покліпуючи по плечах редактора „Свободи“, сказав так: „Доктор, правда, що всім інтелігентам в Америці як зрубали голови, одному Чубатому не могли зрубати голови“...“

Так, згідно з твердженням проф. М. Чубатого, мав сказати д-р Льюїс Цегельський „десь коло 1952-го року“. Тим часом, д-р Льюїс Цегельський уже „десь коло“ двох років, бо від 13-го грудня 1950-го року лежав у могилі. Коментарі зайві.

Оборона проти скарги з боку проф. М. Чубатого була коштовна, але на довшу мету вона виплачується і для нашої організації і для всієї нашої спільноти. УНС і „Свобода“, обстоюючи правду, подтвердили один з тих головних принципів, на яких вони збудовані і тим самим ще більше скріпили свою моральну базу.

Закінчення

Характеристика „Свободи“ не належить до цього, хоч і довшого, але все це дуже побіжного звіту про один з найважливіших відділів праці УНСОюзу — його видання. Про оцінку повинні дати представники членства УНСОюзу, їхні Делегати і Делегати на цій Конвенції.

На попередній Конвенції звіт Редакції „Свободи“ складав сл. п. д-р Л. Мишуга. Звіт, як і цим разом, був раніше надрукований та висланий всім делегатам, а на самій Конвенції д-р Мишуга доповнив його ще деякими виясненнями і на закінчення сказав:

„Кінчимо ці загальні заваги тим, що ми свідомі, що хоч „Свобода“ зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи, вона могла б куди більше зробити, якщо мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Допоможіть їй хоч тепер це зробити, бо ЦОСЬ ЛІПШОГО, ЦІЄНІШОГО, ТРИВАЛІШОГО ТА ВПЛИВОВІШОГО УЖЕ НА ЦІЙ ЗЕМЛІ НЕ ЗДОБУДЕМО!“

Це були останні слова покійного довголітнього головного редактора „Свободи“ д-ра Луки Мишуги перед найближчим зібранням нашої організації. Ці слова з сьогоднішнім заповітом Великого Союзу для всіх нас, членів Українського Народного Союзу!

До свого надрукованого звіту ред. А. Драган додав:

Це вже четверта конвенція Українського Народного Союзу від того часу, як я почав працювати в Редакції його офіційного органу, „Свободи“. Не на всіх цих чотирьох конвенціях я був і — думаю — не дуже мене там було потрібно, бо „Свобода“ та „Свобода“ — це ж в нашій організації репрезентує, заступає на тих конвенціях найбільший союзовець за всі часи, сл. п. д-р Луки Мишуга. Тим не менше я знайомий не тільки з чотирма згаданими, але й всіми іншими конвенціями, бо вони записані в історії нашої організації.

Отже, згадуючи минулі конвенції, приходять на думку одна історія, яку оповів президент Лінолія тоді, як його і його адміністрацію заваляло критикували в Конгресі. Історія коротко така:

Іхала валка американських поселенців шукати нових можливостей на тоді ще „дикуму“ Заході. Доріг не було, треба було їх промочувати. Тим часом, настала ніч, зірвалася буря і злива, а єдиним світлом, що прояснювало подорожним можливість дальшої мандрівки до наміченої на той день мети, була блискавка, після якої, очевидно, гриміли громи. Коли ж від ненадійного гучу одного з таких громів злетів з коня профіжний валки, то він скористав з тієї нагоди, що припадок впаав на коліна, отже відразу і помолвився: „Боже, якщо Тобі це не робить різниці, то дай нам дещо більше світла блискавок і дещо менше гучу громів“.

Подібна молитва не зашкодила б і звітodawцям на на-

ших конвенціях, хоч не можна б сказати, що і гук грома для нас зайвий. Навпаки. Часто мається враження, що й гучу грому потрібно нам не менше, як світла блискавки. Там тільки надався б відповідний порядок, себто скоріше гучу грому, щоб нас збудили, і опісля світло блискавки, щоб ми знали, куди нам йти. Закориснувану до сну всілякими співіснувальними сиренами Америку будять нас-від-часу то „спутник“, то демонстрації проти віце-президента Ніксона „Південній Америці, то каміня проти американських інститутів і бібліотек на Вільямському Сході.

На перший погляд могло б здаватися, що така не-безпека не грозила. Ми ж бо вважали себе одними з найкращих знавців усіх чортівських експериментів і підступів червоної Москви. Наш нарід бо був першою і головною жертвою тих експериментів, які коштували йому досліду горні тріпів і річки крові, які принесли йому неописані муки і терпіння.

Проте, чи справді ми знаємо большевизм так, як думаємо? Можливо, але нашим поступуванням ми не завжди ласмо на це переконливі докази. А втім, людська пам'ять коротка, а ми, українці, маємо ще в додатку м'яке серце і готові простити навіть найбільшому ворогові і навіть найбільшій злочинці, як тільки він до нас усміхнеться, нехай схиляється. Нераз в історії нашу Україну приспівали і опісля окрадену в огні будили. Щоб таке знову не повторилось, то і нам треба громів, щоб нас будили, і блискавок, щоб нас приривували. Такі наші великі зібрання, як ця Конвенція, можуть дати нам одне і друге. Бодай короткий погляд на теперішню ситуацію в світі допоможе нам її краще усвідомити собі та мати її на увазі в наших дебатах і в наших рішеннях.

Як виглядає ця ситуація? Очевидно, що всі ми, справді миру, часто навіть не здогамо собі справи, що ми такі заколисали всілякими „духами Женеви“, прислані підступними співіснувальними сиренами, розбросили фальшивими усмішками. Багато прикладів можна б навести в доказ цього. А тим часом ми маємо всі причини і потреби на те, щоб бути в тому гострому потягу, в якому мусить бути воля на фронті, якщо не хоче безпечно згиняти. Ми зачали цю конвенцію з приготуванням порядкум нарад, з приготуваннями пропозиціями резолюцій тощо. Так і повинно бути. Але при цьому ми повинні зважати собі справу, що ще закінчиться ця конвенція ми могли б опинитися в обличчя цілком іншій ситуації, в якій було б нам потрібна тільки одна резолюція: робити все можливе, щоб — як кажуть наші американські співгромадяни — пережити, „справляти“. Коли б місце в світі, чи це буде Ліван, чи Індонезія, чи Туреччина, чи Формоза, літак чи корабель, все це в теперішніх обставинах може бути тією іскрою, що може запалити світ.

Не говорю цього на те, щоб викликати чи збудувати в нас страх. Навпаки. Усі ми, без різниці, де ми народилися, мали нагоду добре вивчити лекцію, що єдине, чого ми повинні боїтися, це тільки сама боязнь! Здавати собі справу з ситуацією не тільки не значить боїтися її, але, навапая, мужньо йи протиставитися і не пхати по-струсиному голови в пісок.

Тло і причини такої ситуації кожному ясні. Світ поділений на два табори, антагоністичні під кожним оглядом, як мусять бути антагоністичні волі і рабство, добробут і нужда, правда і брехня. В обидвох цих антагоністичних таборах нагромаджено зброю, нищівна сила якої переходить всі людські уявлення. Я не знаю в історії випадку, щоб так нагромаджена зброя не експлуатувала над людськими головами. Очевидно, що історія не мусить повторитися, але гарантії на це немає жадної.

На наших очах обидва табори відповідно пригортаються на таку евангельську з тією тільки різницею, що табір рабства, диктатури й імперіалізму пригортається до нападу, а наш табір волі — до оборони. В цій підготовці завагаючи досвідно всі матеріальні і духовні ресурси, тільки не всі, як однаково використовують. Сьогодні, виходило б, головна вага покладена на мобілізацію творчого людського ума, що випускає в позасферичні простори штучних сателітів, що випускає і опанував космічну силу, що не тільки фантазує, але конкретно планує комунікацію з іншими планетами.

Пригляньмося відношенню цих сил, себто матеріальних і духовних. Тут не місце і не час на основні і глибокі аналізи. Стержнюю тільки за мудрішими і старшими від мене: доба атому і штучних сателітів в нічому не змінила старовинної засади, і як колись казали, що перо сильніше від меча, так сьогодні те саме перо сильніше за атомову чи водневу супербомбу, якщо ми вісмію і хочемо зробити з того пера відповідний вжиток. Повторю не недавно Гаркурт Брейс, видавець книжки Джіласа: „Нова кілка“, сказав це в Нью-Йорк Таймсі Гері Шворц, рецензуючи книжку Говарда Фаста: „Нагий божок“, багатомовні міркування на цю тему могли Панові Делегати і Делегати прочитати в п'ятницю „Свободі“ в статті Любомирського: „Чому нас ненавидять“.

Яке ж наше місце в цьому змагу і в такій ситуації? Очевидно, що ми є частиною Америки і Канади, а з ними і частиною тільки світу. Іхня доля і їхні змагання, не наша доля і наш змагання. У нас вони те тільки підкреслені нашими зобов'язаннями відносно українського народу, з якого ми вийшли та який покладає на нас велику надію в своїй нерівній боротьбі за волю і незалежність.

Очевидно також, що ми, як громадяни своїх країн, повинні відповідно частину тих зусиль, що їх в теперішньому змагу дають ці наші країни. Але що ми, як спільнота, як Український Народний Союз, можемо дати ще окремо, що більше?

Власне відповідь на цей запит заслуговує на нашу найбільшу увагу. Наша організація має понад 20 мільйонів доларів. Це великий гріш, тим більш, що він здобутий важким трудом членів УНСОюзу. Але чи має він які відношення до тих білльйонів і трільйонів доларів, що грають роль в теперішніх змаганнях? Що можна б з цієї гроші купити чи зробити — один, десять чи двадцять літаків? Хто орієнтується в ситуації, той знає, що наших 20 мільйонів доларів означають точно краплю в морі тоді, що в цих змаганнях двоє світів віддасяється.

час останньої війни. „Свобода“ не дає і тепер за це славу й проголошують навіть ті, що раніше були б і самі не падали кинути в неї каменем. Ви вже чули, що за дописи до „Свободи“ карав Москва доволі гнітючою каторгою. А скільки дала б вона, щоб взагалі позбутись „Свободи“, щоб бо- дай зменшити її, припинити її розвиток. Ви могли б собі це краще усвідомити, якби я міг сказати Вам, яка неймовірна історія криється за цією злізкою, що Ви бачили й в суботньому виданні „Свободи“ на першій сторінці, або за тим надісланим до „Свободи“ з-поза залізної заслонки віршом про страсті Христові, що був надрукований у величезному числі. Можливо, що колись літописець про це напише і люди будуть про це читати з найшляхетнішими думками й глибокою душою.

Я гадав про бомбу, вислану злочинною ворожою рукою редакторів українського часопису в Європі. Якби сьогодні засвітила якась промислова блискавка і тоді ми щойно побачили б, якби неймовірними шляхами і методами намагались горючій злихоті або боді придумати нашу „Свободу“. Ось чому розіслав на адреси всіх священиків анонімову лютючку з ганебною клеветою на „Свободу“. Це не дає ж тої П. дислава, але мета її гірша від мюнхенської бомби. Бо бомба могла вбити тільки редактора, а проти „Свободи“ висилалась отруйна газа, щоб задушити її не тільки „Свободу“, але і всю нашу спільноту. Усім членим і скритим ворогам ми можемо тільки одне сказати: не дивіться того, самі пропадете, а „Свобода“ буде жити і розвиватись, бо її песити не впродовж дні моря поля, не скує душі живої, і слова живого!

Мій час, Пані і Панове, обмежений, як і обмежена Ваша терпелівість. А тим, чи є потреба говорити про газету, яка найвиштовпує горючі сама за себе? А на закінчення дозволяю ще раз повторити те, чим я закінчив свій писаний звіт. Маю на думці заповіт нашого невідданого д-ра Луки Мишутки, який твердив, що „щось ліпшого, тривалішого, ціннішого та впливовішого“, як „Свобода“, на цій землі вже не збудуємо. Ми, що осталися, на цьому нашому першому зборі без покойного Доктора, повинні у відповідь на це скласти приречення, що з нашого боку докладемо всіх зусиль, щоб цю нашу велику цінність, якою є „Свобода“ і її видання, зробити ще більшою, ще тривалішою і — додаймо — ще страшнішою для наших ворогів і ще надійнішою для нашого народу.

Після звіту ред. А. Драгана, Предсідник Конвенції закликав учасників ушанувати пам'ять нашого довголітнього редактора „Свободи“, сл. п. д-ра Луки Мишутки. Вставилим з місць і однохвилинною мовчанкою Конвенція вшанувала його пам'ять.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

По вичерпанні 5-ої точки порядку наради, Предсідник Конвенції проголосив приступлення до точки ч. 6, тобто до дискусії над звітами головних урядовців і редактора „Свободи“. Після відкриття листи дискусії над звітами головного предсідника п. Дмитра Галичнина, який здавав також звіт за головного секретаря, до дискусії зголосились 24 делегати. На вбесок делегата 414-го Відділу Івана Телюка; піддержаний делегатом 370-го Відділу Василем Гіною, як також делегатами Відділів чч. 170, 212, 212, 336, 238, 116, 117, 36 та 95, замкнуло список: дискусії над звітом п. Дмитра Галичнина.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА Д. ГАЛИЧНИНА

Перше слово в дискусії забрав делегат 70-го Відділу п. Степан Костів. Із звіту п. Д. Галичнина виходить, що впродовж останніх чотирьох років організовано 14,689 членів до всіх кляс УНСоюзу, але загальне число членів збільшилось всього на 2,217, бо аж 3,664 членів було суспендовано й ланово не прийнято, а діяльних 2,697 членів відійшло з УНСоюзу з виплаченою готівкою, тоді як 1,219 членів померло, а 2,390 членів відійшло з виплаченим забезпеченням. Отже, на всіх організованих 14,689 членів загальне число членів УНСоюзу зросло всього на всього на 2,217. Над тою справою треба було б дуже докладно застановитися і придумати способи, щоб не допускати до суспендовання й іншого убавування членів. Рівно ж делегат заважав, що УНСоюз має понад 8,000 членів у віці понад 60 років життя, що вказує на факт, що у найближчих роках можна сподіватися більшої смертності членів як у минулому, а тому треба докласти всіх зусиль для збільшення членства, щоб бодай балансувати рух членства.

На цьому місці, делегат 8-го Відділу п. Пилип Гарасим висловлює думку, що делегати прочитали звіти, а також заслухали доповіді до них уже на Конвенції, а з цього у них виробився ясний образ стану УНСоюзу, тому ставити внесок, щоб припинити дискусію над звітами і прийняти їх без неї. Після того, як Президія відкинула цей внесок, той самий делегат поставив внесок, щоб час дискусії обмежити для кожного дискусанта до трьох хвилин. Внесок був підтриманий багатьма делегатами і прийнятий одностайно.

Делегат 352-го Відділу п. Михайло Ковальчук поставив запит, чи „Союзівка“ має постійного управителя та помічників і чи вона є під постійним доглядом. Пан Д. Галичнин відповів, що укривителем „Союзівки“ є пан Данило Слободян, а його заступником п. Володимир Каас, які, в порозумінні з Головною Екзекутивним Комітетом, доборають собі робітників до кожної частини. Очевидно, що „Союзівка“ потребує цілодобового догляду, бо треба робити кожноразово направи і не допускати до непотрібного нищення.

Делегат 27-го Відділу п. Йосиф Оленішкін ствердив, щоб прийняти рішення попередньої Конвенції, щоб збільшити членство в УНСоюзі до 75,000 не виконано. Головний предсідник вірно з'ясував, чому цього не виконано. Але тут треба більше ясності. З другого боку, головний предсідник висловив жаль, що багато наших людей іде до чужих асекураційних спілок. Але ж, ми не повинні примикати очей на той фант, що досі УНСоюз міг забезпечувати тільки на дуже обмежені суми, до 5,000 доларів на членів. Конечню увести грамоти і більшим грошовим забезпеченням, щоб дати можливість краще ситуації нашим людям забезпечуватися в УНСоюзі.

Головний предсідник подав велику кількість суспендованих членів, з яких чимало можна було б урятувати при більшій співпраці секретарів Відділів з Головною Канцелярією. Рівно ж, на думку делегата, для цього потрібно було б відповідних постанов Конвенції, бо передусім винагорода за збірників членських вкладок знизилася, і створює замало ініціативи у відділових секретарів. Коли ж ця Конвенція підніме винагороду за працю членам Головної Екзекутивної, то є логічним, щоб відповідно підняти й винагороду за працю відділових секретарів, а зокрема організаторів.

У своєму слові, делегат 356-го Відділу п. Миротлав Калба відмітив, що УНСоюз стоїть перед новою проблемою, бо тепер уже далеко важче організувати нових членів як це було в минулому. Живемо у нових обставинах, тому треба шукати нових організаційних методів і, на думку делегата, ця справа повинна бути однією із найважливіших справ, що її наша Конвенція повинна вирішити. Необхідно шукати метод для обниження числа суспендованих членів. У дальшому, п. Миротлав Калба спитав головного предсідника, п. Дмитра Галичнина, чи дійсна вартість „Союзівки“ є тільки 202,162.30 доларів.

На це п. Дмитро Галичнин сразу відповів, що так виказують книги УНСоюзу, а також пригадав делегатові цифри, подані у звіті головного контролера п. Івана В. Іванчука. Очевидно, можна б було підходити з точки погляду моральної та культурної вартості „Союзівки“, але цього не можна подавати у доларових сумах.

Делегат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, відмітив, що Курси Українознавства на „Союзівку“ дуже відрізняються і тільки треба жаліти, що їх не впроваджено вже раніше УНСоюзом. Рівночасно запитав п. Д. Галичнина, чому досі випущено з тих курсів усього 125 абсолювентів? Де шукати причини цього?

П. Дмитро Галичнин відповів, що, впровадити Курси Українознавства не можна було раніше тому, що УНСоюз не мав „Союзівки“, а до приїзду нової імміграції не було навіть досить кваліфікованих викладачів. А збільшити число учасників і абсолювентів Курсів Українознавства можна тільки при повній співпраці Відділів, які повинні давати більше стипендій.

В дальшому п. Мисак просить виспелення технічних термінів „виплачене забезпечення“ та „виплачена грамота“.

П. Д. Галичнин пояснив, що „виплачені грамоти“ це ті, які мають обмежений час плачення премій, наприклад, 20 років. Після 20 років дані члени вже не платять вкладок. Таких маємо біля 80 щомісяця, які відходять з організації УНСоюзу з виплаченими вже грамотами. Натомість під „виплаченим забезпеченням“ треба розуміти такі випадки, коли член відходить з організації ще перед дозрілим його грамоти, з тим, що на випадок його смерті, певна сума буде виплачена його спадкоємцям. Таких членів маємо щомісяця теж біля 80. До них можна дорухуватися ще біля 60 членів, які щомісяця вибирають готівку, отже перестають бути членами УНСоюзу.

Делегат 327-го Відділу п. Андронік Копистанський поставив п. Дмитрові Галичнину ряд запитань, на які одержав зміцні відповіді. На запитання, чому не видавано більше інформативного матеріалу про УНСоюз, як цього бажала попередня Конвенція, п. Д. Галичнин ствердив, що від останньої Конвенції видавано регулярно „Трибуну УНСоюзу“, а також видано кілька ілюстрованих брошурок, як „Батько Союз“, „Студійна поліса“ та „Український Народний Союз — Українська Заморська Твердиня“. Видано їх в кольорах. Рівно ж заперив він делегата, що УНСоюз буде і надалі видавати такі брошури. Відносно видань загально-українського значення п. Д. Галичнин звернув увагу делегата на свій звіт, заважуючи, що на видання діяльності УНСоюзу має такий обмежений фонд. Пан А. Копистанський ствердив, що „Союзівка“ є великим надбанням не тільки для УНСоюзу, але і для усієї української спільноти в ЗДА, запитав однак, чому оплати для членів такі самі високі, як і для нечленів, а на Головний Предсідник відповів, що від минулого року уведено знизку на 5% з оплат для членів УНСоюзу в порівнянні із нечленами. На запитання п. А. Копистанського, чому збірник на воду на „Союзівку“ коштував понад 20,000 доларів, Головний Предсідник відповів, що УНСоюз закупив великий збірник, що вміщує в собі 400,000 галлонів води, щоб відповідно забезпечити постачання води для „Союзівки“ впродовж цілого року, навіть у часі найбільшої посухи. Головний Екзекутивний Комітет шукав за найнижчою офіртною і одержав її в цій сумі, як також заслав поради у головного радного п. Андрія Джули, який працює в діяльності продукції збірників, і дістав відповідей, що такої низької ціни мабуть ніяка інша фірма не могла б запропонувати. На завагу п. А. Копистанського, що деякі люди закидають, мовляв, „Союзівка“ не виконала свого завдання, бо дотепер не придбано там окремого дому для старців, п. Д. Галичнин відповів, що цього не виконали тільки тому, що дотепер не виявлено досить інтересу з боку старших віком людей жити в такому домі. Фактично, дотепер УНСоюз одержав був тільки зголошення двох кандидатів, які бажали жити в домі для старців УНСоюзу цілодобово безкоштовно, а на жаль, УНСоюз немає для цього достатніх фондів. При мінімальному числі замешканих в домі для старців, утримання однієї особи вночі б обійшлося 80 доларів місячно, а наглядати, які хотіли б оплачувати бодай таку суму, УНСоюз не одержав узагалі.

Делегат 213-го Відділу п. Андрій Басараб поставив запит, чому не звільняють членів у віці понад 70 років життя від плачення за „Свободу“ до 50 центів, бо в його Відділі два такі члени, що не були досі звільнені.

Головний Предсідник відповів, що Головна Канцелярія дуже докладно слідкує за такими членами й уже від 12 років звільняє їх негайно від плачення 50 центів, бо зазвичай звільняє лише 30 центів. Існують однак, у деяких випадках, різниці у віці, що його члени подали були в анкетах, з одного боку, а їх віком, про який вони твердять в сучасному, з другого боку. Гол. Канцелярія мусить, придержуватися віку, що виходить із анкет, на підставі якої його прийнято було в члени та визначено йому висоту членської вкладки. Це відноситься і до справи звільнення таких членів від дальшого плачення за „Свободу“ до 50 ц.

Делегат 347-го Відділу п. Григорій Тимчій, запитав, чи Головний Екзекутивний Комітет робить якісь заходи, щоб не суспендувати так багато членів. П. Дмитро Галичнин відповів, що головна канцелярія робить усі й доступні заходи в тій справі, але він уявляє, що відділові урядовці можуть зробити в тій справі на місцях далеко більше, бо особистий контакт місцевих секретарів із загрозженими членами може мати далеко більший успіх від листів, що його вишле головна канцелярія.

Делегат 345-го Відділу, п. Михайло Дербуш, заважав, що стейт Мінесота заведбаній головною канцелярією, не зважаючи на факт, що там існують великі резерви, з яких можна було б черпати членство до УНСоюзу. Просить, щоб у чим скорішому часі вислати туди представника головної канцелярії, бо такі представники інших українських братських організацій приїждять і організують багато членів.

Пан Дмитро Галичнин признає, що від кількох років до Мінесоти не заїздив представник головної канцелярії, але заперив, що Головний Екзекутивний Комітет докладно всіх можливих зусиль, щоб справу налаштувати у скорому часі.

Делегат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, заважав, що друковані звіти виготовлені так, що вони більше надавали б до преси для пропаганди, як для представлення фактичного стану для делегатів Конвенції. Переходячи до поодиноких справ, що його цікавлять, п. М. Кришталь робить завагу до твердження в звіті Головного Предсідника, що в пересічному „Свобода“ разом з „Веселкою“ та українським тижневиком в англійській мові вказують біля \$5,000 дефіциту місячно і що „нам треба застановитися, а опісля вирішити, де і як дістати таку квоту на покриття цього дефіциту“. Делегат не бачить виправдання для такого високого дефіциту, хоч признає, що кошти паперу та оплати робітників зросли, але це не сталося нагло, а вже була та тенденція від кількох років. Це правда, що в міжчасі усі газети подорожували, але делегат, порівнявши приходи й розходи, не бачить загрозливого стану фінансів „Свободи“. Натомість висловлює побажання, щоб у майбутньому вказати окремо зіставлення приходів і розходів „Свободи“ та „Веселки“ окремо, як також інших видань, бо тоді легше буде шукати причин дефіцитів і шляхів усунення їх. Дальше, делегат заважав, що в звіті подано подвійний виказ руху членства в поодиноких Відділах, але не підсумовано ті поодинокі цифри і не маєсть загального образу стану УНСоюзу в цілому. Рівно ж висловлює побажання, щоб у звіті було заповне число Відділів, які мають менше ніж 75 членів і змушені об'єднуватися з іншими Відділами для вислати делегата на Конвенцію. Ще одне побажання висловив п. Михайло Кришталь, а саме, щоб подавати відомлення з фінансового стану і господарств „Союзівки“ окремо, а зокрема висловив жаль, що у звітах не подано інвентаря „Союзівки“.

У своїй відповіді п. Дмитро Галичнин заперив делегата, що інвентар „Союзівки“ існує, а не подаю його у звіті тільки тому, що не подано і багато інших речей, щоб ті звіти не були надто об'ємні. Якщо ідеться про кошти видавання „Свободи“, то вони підніслись, бо піднісся ціна паперу, фарби і т. п. у всій Америці вже від кількох років. Це ле-

Загальний вид на залу наради під час 24-ої Конвенції УНС. За президіальним столом — Президія Конвенції і Головний Уряд Українського Народного Союзу

жить поза контролею УНСоюзу і Головний Екзекутивний Комітет мусить рахуватися із існуючою господарською ситуацією країни, тому піддає думку, щоб Конвенція підняла оплати за „Свободу“. Якщо йде про різні табелі, що їх згадував п. М. Кришталь, та на думку п. Д. Галичнина, можна було додати ще багато інших табелі, а фактично, на кожній Конвенції додавано нові табелі, які давали кращі інформації делегатам, але нема сумніву, що додаткові табелі мусили б у багатьох випадках повторити ті самі справи кількостями, а цього не потрібно.

Делегат 100-го Відділу, п. Андрій Цибака запитав, чому УНСоюз вимагає, щоб тільки 200 доларів призначувалося на похорон із забезпеченої суми, тоді як різні асекураційні спілки дозволяють призначувати на ту ціль значно більше. П. Д. Галичнин відповів, що цього вимагає законодавство, яке робить різницю поміж звичайними асекураційними спілками та братськими допомогними організаціями. Саме тепер є в процесі зміни законодавства в цій справі у стейті Нью Йорк, який веде перед у асекураційному законодавстві, і можна буде сподіватися корисної розв'язки питання братських організацій, яких ЗДА мають понад 150, вже в сьомому майбутньому.

На думку делегата 324-го Відділу, п. Івана Струка, дуже мало подається на сторінках „Свободи“ про діяльність Відділів УНСоюзу в Канаді. Рівно ж, надто мало подається про українських часописів у Канаді оголошень про УНСоюз. На терені Канади можна було б організувати багато членів до УНСоюзу, а для того треба записувати громадянство і ці записи й завантажувати Союз, що можна б організувати тільки вільних оголошень. Головний предсідник п. Дмитро Галичнин погодився з делегатом, що, насправді, тепер УНСоюз не дає оголошень в українських канадських газетах, але заважав, що в минулому було багато таких оголошень і незабаром знову їх відновить. Заважав однак існуючу трудність в тому, що УНСоюз, подаючи оголошення до однієї газети країни, уявляє необхідним подавати одночасно і до всіх інших регулярних виданих періодиків, а на терені Канади в сучасну пору появляється понад 40 українських часописів і подавання оголошень у всіх одночасно коштує великі гроші. Якщо мова про відомлення у „Свободі“ про діяльність Відділів у Канаді, то брані їх треба приписувати хіба фактору відсутності надісланих тихих відомлень, заважуючи однак, що на сторінках „Трибуни УНСоюзу“ в останніх чотирьох роках подавано досить багато матеріалу з життя й діяльності УНСоюзу в Канаді.

На запитання делегата 23-го Відділу, пані Анни Прескович, чому щорічні конвенції відізняються від делегатів не мають надрукованих імен делегатів, як це було на попередній Конвенції у Вашингтоні, і що значно об'єднувало делегатам взаємне знайомство, п. Д. Галичнин відповів, що сталося не, як жаль, тільки через недовід. На другий запит делегата, чи „Веселка“ фінансово себе утримала, Головний Предсідник відповів заперечуючо, бо уклав у попередній Конвенції, на підставі якої кожний член має вислати добровільний даток у висоті двох доларів на видавання „Веселки“, багато членів не виконало. На третє питання пані Анни Прескович, чому управитель „Союзівки“ оплачується з каси головної канцелярії, а не впрест із каси „Союзівки“, п. Д. Галичнин відповів, що п. Данило Слободян був zatrudнений головною канцелярією вже раніше і з неї одержував свою платню і там далі залишився. Засядючи, це не грує ролі в остаточному розрахунку, з якої каси він плачений, бо обі вони Союзіві.

Делегат 155-го Відділу, п. Михайло Гурник, поставив ряд питань, а саме: а. чи Головний Екзекутивний Комітет думав реалізувати постанову попередньої конвенції про закуп доми для старців? б. Чи не можна було б вислати старших віком членів бодай на короткий час на „Союзівку“ щороку, бо вони бажали б мати щось із УНСоюзу ще з свого життя. в. Рівно ж, як відомо УНСоюз має великі гроші, то чи не можна було б дати старшим віком членам допомоги ще за їх життя? г. Чи не можна було б вислати щороку від кожного Відділу безкоштовно бодай одну дівчину або одного хлопця на Курси Українознавства? г. Що думав робити Головний Уряд у справі уведення „студійної поліси“, а також у всіх інших зазначених справах?

Головний Предсідник, п. Дмитро Галичнин, у своїй відповіді заважав, що він бажав би бути таким „Санта Клосом“, як це пропонує шановний делегат, але, якщо йде про УНСоюз, то це означало б роздачу його майна, а за тим слідувала б його ліквідація. УНСоюз не може видати так швидко гроші на всі ті справи, які порушив п. Гурник, бо на це він не має відповідних фондів. Це правда, що УНСоюз має поодинокі фонди, але увесь той масток призначений на свої тощо означені цілі, а передусім на виплату смертного. УНСоюз тепер має 54,500,000 доларів забезпеченого зобов'язання, а на те має він трохи понад 20,000,000 доларів майна. УНСоюз може видати на інші речі, крім смертного, тільки із спеціальних фондів, які складаються із окремих вкладок кожного члена щомісяця. Отже, Головний Екзекутивний Комітет, не маючи на це окремих грошових фондів, не може бути таким дуже щедрим, як цього бажав би собі шановний делегат. На питання про студійну полісу, п. Д. Галичнин відповів, що УНСоюз видає вже такі грамоти.

Делегат 221-го Відділу, п. Михайло Гикавий, бажав відповіді на питання: а. чи не можна було б підняти рентальність „Союзівки“ тим, коли б вона була відчужена для відпочинкувців не тільки під час літнього сезону, але впродовж цілого року? б. чому не видано дотепер ніякої інфор-

маційної брошури про „Союзівку“, що могло б сприяти тис до покращання підприємницьких оборотів. Одночасно п. М. Гикавий висловив побажання, щоб члени Головної Екзекутивної відносилися об'єктивно до всіх Відділів і до всіх середовищ.

П. Дмитро Галичнин у своїй відповіді заважав, що він уже раніше говорив про інформаційні матеріали про УНСоюз, а в тому і про „Союзівку“. До питання об'єктивності підходів до поодиноких Відділів і середовищ, Головний Предсідник заявив, що йому невідомо ніякі факти про різне трактування, а якщо делегат підносить цю справу, то він мусив би подати конкретні факти. Без цього важко знати, що він має на увазі. Якщо йде про „Союзівку“, то Головний Екзекутивний Комітет разом з управителем „Союзівки“ поробили вже всі старання, щоб починаючи від цього року, „Союзівка“ приймала гостей впродовж цілого року.

На питання делегата 316-го Відділу, п. Володимира Гурницького, до яких кляс належать персянож члени, які перебувають із УНСоюзу, чи це переважно молодь, чи, може, поширилися, чи інші, Головний Предсідник відповів, що, власне, члени всіх груп перебувають у відповідній пропорції до складу членства їх груп, за винятком хіба тих довголітніх членів, які платили вклади до УНСоюзу впродовж багатьох років і намагаються зберегти членство в ньому зберегти. На запитання делегата, скільки коштує касу УНСоюзу зорганізування одного члена, п. Дмитро Галичнин відповів, що це залежить від місця, до якої члена зорганізовано, а в пересічному це вносить від 7 до 10 доларів. На питання у справі пересічного членства кандидатів УНСоюзу з Джерсі Сіті до Нью-Йорку, п. Галичнин відповів, що ця справа буде предметом дискусії під час прийняття резолюції.

Делегат 376-го Відділу п. Омелян Грималік, спитав про стан підготовки таборів для дітей у віці від 7-11 років на „Союзівку“, на що п. Дмитро Галичнин заперив його про роблення відповідних заходів у тій справі так, що вже в цьому році на Союзівку будуть влаштовані такі табори для дітей.

Делегат 414-го Відділу, п. Іван Телюк, висловив своє побажання, щоб якось так налаштувати справу вибору головних радних, щоб їх вибирали рівномірно до вигол існуючого там членства з поодиноких районів, бо в дотеперішній практиці деякі стейти мали двоє або й більше головних радних, а інші знову не мали взагалі.

Раніше зголошені до слова в дискусії такі делегати зрештитували з участі в ній, бо справи, що їх вони бажали порушити, були відвинчені іншими делегатами перед їхньою чергою та виспелані Головним Предсідником, а саме: пп. Пилип Гарасим з 8-го Відділу, Дем'ян Геча з 372-го Відділу, мгр Іван Скопич з 397-го Відділу, Іван Поритко з 339-го Відділу, Іван Габар із 170-го Відділу та Юліан Палчак із 150-го Відділу.

Після вичерпання дискусії над звітом п. Дмитра Галичнина, п. Іван Палчак із Гренд Репиде, Мишигін, привітав Конвенцію у своєму власному імені та імені всіх організацій, у яких він працює.

В год. 6:20 увечері, предсідник конвенції п. Йосип Лісогогі проголосив перерву в нарадах до год. 8:30 того самого дня, коли делегати потинні зійтись на нічну сесію.

П'ЯТА СЕСІЯ

Віторок, 27-го травня 1958, увечері

П'яту сесію 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник п. Йосип Лісогогі в год. 8:50 увечері, у віторок, дня 27 травня 1958, тобто другого дня наради Конвенції. Зараз же передав він керівництво нарадами першому заступникові предсідника Конвенції, адв. Омарові Малицькому, який попросив до слова другого заступника предсідника Конвенції, д-ра Василя Палдвора, який прочитав привітальне писмо від Головної Управи Оборони Лемківщини, за підписами д-ра Ю. Налісника, секретаря І. Скірнянського та організатора Володимира Лесника.

Відтак предсідник відкрив дискусію над звітом п. Дмитра Галичнина, що його здав він за Головного Секретаря. Делегатка 23-го Відділу, пані Анна Прескович, поставила внесок, підтриманий делегатом 324-го Відділу, п. Іваном Струком, щоб над звітами п. Дмитра Галичнина, чи то як головного предсідника чи за головного секретаря, більше не дискутувати. Внесок прийнято одностайно.

З черги, предсідник наради відкрив дискусію над звітом заступника головного предсідника, адв. Михайла Пізнака, після чого делегат 489-го Відділу п. Михайло Шпитко, подав внесок: підтриманий делегатами Відділів чч. 204, 94, 371 і 270, щоб дискутувати одночасно над звітами всіх дальших головних урядовців, крім п. Дмитра Галичнина, а не тільки над звітом адв. Михайла Пізнака, бо дискусія над звітом кожного головного урядовця особію може потривати надто довго і затягнути тривання наради Конвенції. Коли делегат 247-го Відділу, п. Михайло Машер, заявив про протест внеску п. М. Шпитки, делегат 8-го Відділу п. Пилип Гарасим, подав внесок, підтриманий делегатом 94-го Відділу, п. Володимиром Бонікевичем, щоб припинити дискусію над цією справою. Внесок на припинення дискусії над цією справою прийнято подвійною більшістю голосів. З черги, предсідник наради, адв. Омар Малицький, піддав оригінальний внесок п. Миколи Шпитко під голосування. Внесок перейшов, одержавши 228 голосів, отже вирішено дискутувати над звітами усіх головних урядовців разом, крім звітів п. Дмитра Галичнина, які вже продискутовано. Предсідник відкрив листу дискусії, на яку ушасалося 30 делегатів.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНИХ УРЯДОВЦІВ

Першим з черги дискусіантом був делегат 430-го Відділу, п. Осип Байкал, який звернувся до головного касира, п. Романа Слободяна із запитом, як розуміти різницю в записаних коштах подорожжів і репрезентації в друкованому звіті в тому сенсі, що на стор. 36 того звіту вказується сума 52,057.16 доларів, а на сторони 38-й за той же самий звітний період 1954-1957 рр. подано суму 49,210.88 доларів. В той спосіб існує різниця в сумі 2,846.28 доларів. Головний касир п. Роман Слободян, пояснив, що на сторони 36-й звіту та сума подана в одній позиції збору, а на стор. 38 подано по одній складовій її позиції, отже поруч позиції під назвою „кошти подорожжів і репрезентації“, є також окрема позиція п. н. „кошти будови пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці“ в сумі 2,086.77 доларів, як також ще інші дрібніші позиції, які врівнюють зазначену делегатом різницю. Ці подробиці готувалися до кращого образу витрат. На питання п. О. Байкала, чим керувався Головний Екзекутивний Комітет, коли помітив втрати в висоті понад 82,000 доларів впродовж останніх чотирьох років у підприємстві операціях „Союзівки“, він далі вкладав у неї великі гроші, головний передсідник п. Дмитро Галичич пояснив, що основні витрати на „Союзівку“, що їх поніс УНСоюз, фактично не були витратами у стислому розумінні того слова, бо вони були скеровані на поліпшення „Союзівки“, а це одностайно з інвестиціями, бо фактично піднесено вартість „Союзівки“.

Делегат 230-го Відділу, пані Юлія Войтович, висловила бажання довідатися, скільки коштував процес проф. Миколи Чубатого проти „Свободи“? На це питання відповів заступник головного передсідника адв. Михайло Пізнак, заявляючи, що його кошти, як адвоката в тій справі, вносили 2,177.40 доларів, а крім того УНСоюз заплатив правничій фірмі Карпентер з Джерсі Ситі суму 5,803.37 доларів за її десятиденну участь у процесі. Крім того, понесено ще менші кошти за участь свідків, роблення деяких перекладів і т. п., так що кошти того процесу вносили кругло 9,450 доларів, що відтак потвердив і п. Дмитро Галичич, адв. М. Пізнак додав, що він уклав у той процес двічі стільки, як фірма Карпентер, бо йому доводилося перекладати, при допомозі своїх помічників, біля 150 різних статей з української та російської мов на англійську.

Делегат 489-го Відділу, п. Микола Шпитко, висловив своє невдоволення, що Контрольна Комісія у своєму звіті не подала ніяких критичних зауваг до діяльності Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу. На його думку, Контрольна Комісія завжди повинна знати якусь трудність. А тут, все в порядку, а тимчасом вона навіть інвентурі не зробила.

Даліше п. М. Шпитко просить висвітлення, чому на стор. 36 друкованого звіту подано, що попередня, тобто 23-тя Конвенція коштувала суму 122,653.00 доларів, а на стор. 38-й того ж звіту подано, що вона коштувала всього 108,643.48. У дальшому п. М. Шпитко зазначає, що доцільним було б відіти чергову Конвенцію на „Союзівці“, а повертаючи до справи організування нових членів, висловив думку, що тут було б дуже багато до побажання, бо в багатьох випадках організатори, в погоні за новими членами, обіцяють кандидатам такі речі, яких УНСоюз не може відтак виконати. Тому так багато відпадає новоорганізованих членів. Цю справу краще налагодити. Мабуть так само побажання до адміністрації „Свободи“, бо газета приходить нерівномірно, а багато чисел не доходять узагалі. Уважас, що живий термін, як нап.р., на стор. 36, де говориться, що „найбільшою позицією в розходах є виплати посмертних заповітів на суму 1,600,934.48 доларів“ — термін „посмертна заповітка“ фактично не є ніякою заповіткою, а є посмертне, яке належить членові на підставі його грамоти. Тому термін „заповітка“ у цьому випадку треба усунути й заступити його таким, що відповідало б більше дійсності.

Головний Предсідник п. Дмитро Галичич у своїй короткій відповіді стверджує, що адміністрація „Свободи“ робить усе можливе, щоб експедивати газету за час. Вона навіть зверталася на сторінках газети до читачів, щоб подавали до адміністрації відомості про неретоварну доставку. Коли йде про піднесену тут справу організаторів, то такі факти, які були подані п. М. Шпитком, у головній канцелярії не були відомі. Відповідаючи на заувагу, п. Д. Галичич застерігає, що він не хоче брати в оборону Контрольну Комісію, вважає однак важливим підкреслити, що кожного разу, як тільки Контрольна Комісія переводила перевірку в УНСоюзі, вона завжди мала свої побажання до Головного Екзекутивного Комітету. Ці побажання не були проголошені в пресі, але члени Контрольної Комісії сходилися на спільні засідання з членами Екзекутивної і там всі ці побажання обговорювалися і полагалися. Контрольна Комісія мала дуже багато до сказання.

Відповідаючи на питання п. М. Шпитка, головний касир п. Роман Слободян зазначає, що не належить перочувати факти, що тоді, як на стор. 38 звіту подано 108,643.48 доларів, як кошти самої 23-ї конвенції, то на стор. 36 за подана сума 122,653.00 доларів обіймає поруч коштів 23-ї конвенції також і кошти річних засідань головних урядників УНСоюзу. (У міжчасі повідомлено із залі, що п. М. Шпитко вийшов із залі нарад, тому приписано даліш відповіди, зокрема Головою Контрольної Комісії п. д-ром Володимиром Галамем, який саме хотів забрати слово).

Делегат 131-го Відділу, п. Микола Сенчишак, прочитав і алозив до протоколу запису слідуючого змісту: „У „Свободі“ ч. 240, з дня 14-го грудня 1956 року, була поміщена передова стаття „Свободи“. Наша політична репрезентація“. Ця стаття зі зрозумілих причин викликала схвалення членів протести серед великої кількості членів УНС в Шикаго. До сьогоднішнього дня ці Відділи, до яких ті члени належать, не дістали задовільної відповіді, чи висвітлення в цій справі. Тому члени Відділів ч. 131, 221 і 379, через своїх делегатів на цій Конвенції, домагаються, щоб головний редактор „Свободи“ висловив свою справу і щоб це висвітлення було запропоноване і поміщене у „Свободі“. Також просимо, щоб на будуче такі публікації не мали місця у „Свободі“. Підписали: за Відділ 131 — Михайло Сенчишак, за Відділ 221: Михайло Гікавий і Ф. Т. Васильовський, а за Відділ 379: Іван Малюк, Михайло Семіт та Антін Зборник“.

Головний редактор „Свободи“ — п. Антін Драган заявив у своєму виступі наступні слова: що він пригадує собі зазначену в цій заяві передовицю і записання, що Редакція не друкує нічого тенденційного, що фаворизувало б якусь одну групу членів. Вона докладає всіх зусиль, щоб задовольнити всіх членів УНСоюзу, хоч і свідомо вона великої трудності свого завдання. Немає можливості задовольнити всіх бож і немає двох людей, що мали б докладно одну й ту саму думку. Згода на негідність у поглядах є однією із головних засад демократичної системи. Коли ж мова про зазначену статтю, то подані в ній факти були перевірнені і правдиві. Правда не завжди мусить бути приємна, отже, коли можна мати якісь застереження до статті, про яку мова, то тільки щодо доцільності її публікації в наших обставинах, а не щодо її змісту. Очевидно, що Редакція „Свободи“, що не має на меті дражнити членів УНСоюзу і хоч вона, в цьому конкретному випадку, може у більшій мірі погодитися з дискусіантами у kwestionуванні доцільності публікації зазначеної статті, то тим не менше мусить з цілою рішучістю застерігти собі право й обов'язок публікувати все, що до друку надіється, без страху перед одними і без ласки для других.

Делегат 379-го Відділу, п. Антін Зборник, запитус п. Романа Слободяна чи і на яких позиціях паперах („бондах“) УНСоюз втратив у останньому часі. Головний касир стверджує, що УНСоюз закупує тільки бонди доброї якості, а саме федеральні, штатні, муніципальні, залізничних епілок, тому УНСоюз не має на них ніякої втрати. Більше того, впродовж останніх чотирьох років, як вказано у звіті на

стор. ч. 35, УНСоюз одержав на них відсотків на суму 1,914,246.76 доларів. Це є велика сума, яка збільшила майно УНСоюзу.

Делегат 325-го Відділу, п. Василь Троць, висловлює побажання, щоб у майбутньому подавати інвентар „Союзівки“ в звітах Головного Уряду, щоб делегати мали образ, яке, власне, майно там знаходиться. Водночас запитус, що означає вираз „бенк сервис чардж“, як подано у звіті на стор. 34 у звіті й виплачено на ту ціль майже 15,000 доларів. П. Дмитро Галичич запевняє делегата, що на „Союзівці“ переводиться інвентур майна регулярно і її можна було б подавати до відома кожнотчасно, а також відповідає, що згадану суму виплачено за різні банкові послуги для УНСоюзу, виконувани різними банковими інституціями, а зокрема виплачено найбільше за збереження бондів.

Делегат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, зазначає, що у таблиці на стор. 39, де подано приходи й розходи „Союзівки“, знаходиться позиція у розходах під назвою „фуд“ в сумі 92,088.12 доларів. Натомість, у приходах він не бачить ніякої позиції, яка відповідала б згадуваній позиції по сторони розходів. Отже, кесарю, що сталося з тими харчами. П. Р. Слободян вказав делегатові на позицію під „гості“ у звіті на стор. 39, яка вказує суму 287,727.19 доларів у приходах. У тій сумі включена також квота, одержана з продажу тих харчів.

В дальшому п. Кришталь стверджує, що із звітів не виходить ясно, скільки, власиво, коштував пам'ятник Т. Шевченка на Союзівці, бо йде у звіті не подано повної суми. Він запитус, чи пам'ятник дійсно коштував біля 9,000 доларів, коли додати дві окремі суми, подані у звіті, а саме на стор. 39 та на стор. 38? Головний касир відповідає, погоджуючись з тою сумою, пояснюючи, що сума 6,768.00 доларів за подана на стор. 39, була виплачена з народного фонду, тоді як сума 2,086.77, подана на стор. 38, була виплачена з адміністраційного фонду, бо свято відкриття пам'ятника вимагало також поважних коштів.

Делегат 327-го Відділу, п. Андрій Копистякський, заявив, що члени Відділу, що його він репрезентує, мають жалі з того приводу, що календар-альманах „Свободи“ так недовго видають, а також запитують, чому ціна за календар примірників календарів на 1957-й рік мали друкарські недомагання через недосвідченість нового „пресмена“ в обходженні з друкарськими машинами „Свободи“, бо саме перед 2-3 тижнями, як календар ішов до друку, доточасний „пресмен“ відійшов із праці в друкарні „Свободи“ і треба було запровачувати нового чоловіка, а водночас необхідно було видати і розіслати календар на час. Пан Дмитро Галичич додав від себе, що, зазначив, календар на 1958-й рік поширювався через відділових секретарів, які продавали календарі за готівку на місяці, дістаючи із продажу 20% опусту. Зроблено це тому, що в попередніх роках друковано і розіслано 20,000 примірників календаря, але одержувало за нього всього біля 8,000 доларів, мимоліткавних пригадок. Було б важко визначувати окрему ціну для членів, а окрему для нечленів за календар, бо секретарі Відділів продають його переважно членам своїх Відділів.

Делегат 372-го Відділу, п. Дам'ян Геча, запитав, яка, власиво, була політика в уділюванні гіпотечних позик? Це питання скерував від адв. Михайла Пізнака, який заявив його, насперверед, що кожну гіпотечну позку, що її уділює УНСоюз, признається дуже обережно, затрудилюючи насперверед фактично для оцінки даної гіпотези. УНСоюз у першу чергу давав позки своїм членам на 5/4%. У інших випадках уділювало ті позки на 5.75% до 8%. Але для оцінки всіх дерухомостей, на які УНСоюз дає позки, УНСоюз затрудилює фахових людей із добрим досвідом, які служать інтересам УНСоюзу сумлінно.

Делегат 379-го Відділу, п. Іван Малюк, звернувся із запитом, чи йж. Степан Куропас одержує якусь нагороду за його регулярні дописи в рубриці „Шикаговська Хроніка“, а водночас висловив своє медоволення із звідомлення про недавній побут п. Миколи Лебедя в Шикаго, який вивіду був, на думку п. Івана Малюка, деякі сумнівної вартості твердження, відносно процесів в Україні, а йж. Степан Куропас подав їх у своєму дописі. Головний редактор „Свободи“, п. Антін Драган, заявив, що йж. Куропас належить до найстарших дописувачів до „Свободи“. Він ніколи ані центу за свої дописи не взяв від „Свободи“. Редакція містить матеріал своїх догортів дописувачів, знаючи, що вони мають свої власні думки, а в більшості неперовідають заісмувані факти, як також, як це було у випадку йж. Степана Куропаса, неперовідають твердження іншої особи. Треба знати, що люди мають свої погляди і вони мають право їх висловлювати. Рівно ж йж. Степан Куропас відповів на заувагу п. І. Малюка, заявляючи: „Панові Малюкові треба знати, що в Америці існує свобода преси і слова. Панові Лебедю вільно було так говорити, як він говорить, коли він вірив у сказане. Дехто не бажав би чути того, що каже п. Лебедь, а при тому твердить, що бореться за чотири свободи. У країні чотирьох свобод, якою є Америка, не можна забороняти нікому висловлювати своїх думок чи то словом чи письмом“.

Делегат 372-го Відділу, п. Дам'ян Геча, запитав чим руководилася Екзекутива при роз'язанні деяких Відділів, на що відповів п. Дмитро Галичич, що вони були замалі, їх членство впадо було понижче приписаного статуту. Крім того делегат бажав висвітлення позицій, поданих у звіті на стор. 38 під „оправа річників „Свободи“ на суму 2,473.35 доларів, та на стор. 39-й, де говориться про „презервацію річників „Свободи“ й на що витрачено суму 3,741.72 доларів. З огляду на те, що презервація включас оправу, чи кошти презервації в цілому вносять разом суму 3,741.72 доларів, тобто чи кошти оправи включені вже в цю суму, чи треба їх рахувати окремо. Головний Предсідник відповів, що для збереження „Свободи“ законсервовано (обліплено прозорим восковим папером кожну картку газети з усіх боків) та оправлено всі 64 річники „Свободи“ що коштувало разом біля 7,000 доларів. Згадувані дві суми є складовими частинами цілої суми коштів, а за подані вони окремо, бо виплачено їх із двох різних джерел, тобто з адміністраційного фонду і з народного фонду. Братські організації мусять вести докладку евіденцію кожного окремого фонду окремо.

Делегат 155-го Відділу, п. Михайло Гуряк, просить висвітлення у справі випадку, що стався у його Відділі, а саме: вже кілька років тому помер один член, залишивши своїх дітей за „залишкою заслоною“, які домагалися посмертного. Головний касир п. Роман Слободян, пояснив, що існують правні причини для того, щоб посмертного не вислати до країни, окупованої більшовиками.

Делегат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, звертається із запитом до заступника головного передсідника, адв. Михайла Пізнака, у справі пологдження ним у відповідних урядових чинників заподання української національності в паперах при одержуванні громадянства. Його питання зводиться до того, щоб висвітнити, чи осягнений успіх відносно тільки до тих осіб, які щойно одержують громадянство ЗДА, чи і до тих, які вже раніше дістали громадянські папери, тобто в часі, коли ще не вписували українську національність. Адв. Михайло Пізнак пояснив, що справу пологджено тільки для кандидатів на громадянство, отже тих осіб, які щойно вживаються відповідні алікації тощо. Натомість, всі заходи, щоб було дозволено змінити національність в тих особах, які вже раніше одержали громадянські папери, не увінчалися успіхом дотепер.

Делегат 277-го Відділу, п. Володимир Гафтович, запитус, скільки було постійних організаторів УНСоюзу та яка була їх винагорода, на що одержує відповідь від п. Д. Галичича, що їх було чотирьох, а саме йж. Володимир Косар у Канаді, а в ЗДА пп. Більський, Литвиненко й Ткачук.

Якщо йде про їх винагороду, то це є справа, що торкається кожного з них зокрема та головну канцелярію. На висловлені п. Гафтовичем побажання, щоб УНСоюз трактував однаково усі молоді організації при розподілі допомоги, п. Д. Галичич відповів, що це була завжди політика Головної Екзекутивної, а якщо йде про жалі членів Відділу п. Гафтовича, то він неоправданий, бо в часі, коли було дано допомогу іншим молодим організаціям, Головний Уряд УНСоюзу не мав на руках прохання про допомогу від СУМА. Між іншим, у пізнішому СУМА одержала також допомогу.

Делегат 345-го Відділу, п. Микола Дербус, висловив побажання, щоб у „Свободі“ появлялася щодня одна сторінка в англійській мові, щоб у той спосіб задовольнити потреби всіх членів, а також тримати в курсі справ тут роджених членів, які не вміють як слід читати по-українськи. Головний Предсідник висловив, що з ним були б зв'язні поважні труднощі, які „Свобода“ в сучасну пору не могла б побороти. Рівно ж, вимагало б це більше грошей на газету.

На запит делегата 238-го Відділу, п. Іллі Селинського, чому члени, які вже виплатили свої вкладки до УНСоюзу на 20-літні грамоти, не одержують дивіденди, п. Д. Галичич відповів, що виплачувану дивіденду належить трактувати як частинний зворот власників квот у формі вкладок, а тому, що ті члени вже не платять вкладок, їм не можна дати звороту.

Делегат 292-го Відділу, п. Петро Федик, висловив думку, що треба було б заасексувати секретарів та касирів Відділових від ризику нападу на них, коли вони перетримують зібрані вкладки або несуть їх до банку. П. Р. Слободян сказав, що головна канцелярія розгляне, які існують можливості для цього та скільки те все коштувало б, заважаючи, що кошти такої асесурації були б дуже високі.

Делегат 388-го Відділу, Антін Веселовський, запитав, чому редакція „Свободи“ не помістила звідомлення із урочистого святкування в його парохії, на що головний редактор Антін Драган відповів, що він добре пригадує собі цю справу й запевняє, що не помічено того допису тільки тому, що він був уже надто заданений, описуючи подію, яка відбувалася в даній громаді перед трьома місяцями. Ішлося конкретно про ювілей о. Мицика, якому „Свобода“ давала завжди належну увагу.

У ході дискусії зрелися свого слова, бо їхні питання були вже висвітнені, такі делегати: д-р Денис Квітковський з 75-го Відділу, мгр Іван Геврик з 445-го Відділу, Григорій Бабин з 168-го Відділу, Петро Сильчак з 257-го Відділу, Іван Чопко з 271-го Відділу, Микола Денисюк з 487-го Відділу, Павло Сиротюк із 477-го Відділу, та Володимир Борисевич із 94-го Відділу.

В той спосіб вичерпано дискусію над звітами головних урядовців і головного редактора „Свободи“, після якого делегат 156-го Відділу, п. Микола Муляр, подав внесок, піддержаний делегатами Відділів чч. 371, 238, 379, 61 та 94, на прийняття усіх звітів. Внесок прийнято одностайно.

Виконуючий обов'язки передсідника Конвенції, адв. Омар Маліцький, о год. 1:45 ночі проголосив відкриття дальших нарад Конвенції до середи, дня 28 травня 1958, до години 9-ої вечірні.

ШОСТА СЕСІЯ

Середа, 28 травня 1958

Третього дня тривання Конвенції, тобто в середу, 28-го травня 1958, в год. 9:15 вечірні передсідник конвенції п. Йосип Лісгорі відкрив шосту сесію нарад Конвенції, запрошуючи представника Пресової Комісії до звіту з діяльності Комісії під час Конвенції.

Голова Пресової Комісії п. Василь Чолій, делегат 8-го Відділу, прочитав своє преліминарне звідомлення із дотепер проробленої праці Комісії.

Since its appointment late Monday night, the American section of the Press Committee has contacted with mimeographed releases the three daily newspapers in the city of Cleveland twice. The first contact was made Monday night by William Choly with Michael Zaderecki and the second trip was made Tuesday afternoon. In addition to the three newspapers, contact was made with the Associated Press, United Press and the International News Service.

It is to be taken into consideration that the City of Cleveland is a metropolitan area such as New York, Chicago, Detroit, Philadelphia, etc., and that news made at a convention such as that of the UNA may not be considered of importance to the area of the papers circulation. However, we have contacted the three newspapers, press associations and the TV stations of Cleveland with regard to the convention banquet which will be held tonight and which will feature two senators as principal speakers, namely Senator Lausche of Ohio and Senator Hruska of Nebraska.

It is our intention to contact the newspapers of greater Cleveland, the press associations and the TV stations again this morning to assure as great a reportorial and picture coverage as is possible. The newspapers while not having give us any assurances, have indicated however that we will get some press coverage tonight. After all, the presence of two US Senators should be news.

Mike Zaderecki of Parma and Mike Yarosh of Youngstown have been of assistance immeasurably in contacting papers in the Cleveland and the downstate areas of Ohio. Mrs. Mary Shpikula has in effect given the convention a third and unofficial secretary with her shorthand notes and has assisted with the typing chores. Mr. Zaderecki has also been of tremendous help in transportation.

In addition the Press committee has undertaken to forward the material to the Ukrainian Weekly, rather than have the material written later or translated from the Ukrainian.

It is the committee's recommendation that in the future the Press Committee be appointed prior to the convention along with the Credentials Committee and the By-Laws Committee. In this way, the preliminary groundwork in a particular city can be made in advance.

William B. Choly
Br. 8; Acting Chairman
English Section

З черги, голова Верифікаційної Комісії, п. Михайло Галіквич, поінформував учасників Конвенції, що очолювана ними Комісія прочитала протокол з першого дня нарад і ствердила, що всі записи в ньому були згідні з ходом нарад. Тому поставив внесок від Верифікаційної Комісії, підтриманий делегатами Відділів чч. 175, 282, 94, 97 та 371, щоб прийняти текст протоколу так, як він написаний. Внесок прийнято одностайно.

Відтак делегат 370-го Відділу, п. Василь Гіва подав внесок, підтриманий делегатами 8-го Відділу, п. Пилипом Гарасимовим, щоб протокол із другого дня нарад передати також до перевірки Верифікаційній Комісії, а не читати його на нарадах. Проти цього висловився делегат 158-го Відділу, п. Юлія Павчак, домагаючись, щоб текст протоколу з учорашнього дня був прочитаний у цілості, бо вчора відбувалася важлива дискусія. Секретар Конвенції від української мови, д-р Петро Стерчо, за дозволом Предсідника, висловив, що, з огляду на вчорашню нічну сесію до пізньої, при найліпшій волі не можна було викінчити протокол з учорашнього дня нарад. Предсідник піддав внесок п. Василя Гіви під голосування. Його прийнято одностайно.

Відтак Предсідник прочитав привітальні телеграми від п. Миколи Бойка, голови 191-го Відділу в Трої, Н. Й., та від Екзекутивної і Членів 120-го Відділу УНСоюзу в Алясці, Па. та 63-го Відділу в Форд Сіті, Па. (спільна телеграма), а також привітальні листи від Відділу „Самопоміч“ в Дітроїті за підписами голови д-ра Олександра Марітчана та місто голови п. Романа Дапка, та від Комітету Об'єднаних

Американсько-Українських Організацій міста Нью Йорку, за підписами голови Романа Гуглевича й секретаря Василя Захарчука. Додатково наспів ще привіт від Фонду Українознавства за підписом п. Івана Виннича.

Після приступлення до дальшої точки порядку нарад, делегат 277-го Відділу п. Володимир Гафтович звернувся до Президії з проханням, щоб було запропоновано, що під час вчорашнього голосування над прийняттям звітів головних урядовців він стримувався був від голосування, бо була надто пізня пора й частина делегатів уже була відсутня на сали нарад.

Предсідник заважив; що, власиво, на черзі була 6 сьома точка порядку нарад, але з огляду на те, що у п'ятницю припаде свято „Меморіал Делі“, а в суботу банки також будуть закриті, сьогодні необхідно вже вирішити справу діт делегатів Конвенції, щоб п. Роман Слободян міг підготувати всі потрібні папери й одержати потрібні гроші на час. Тому відкрив справу ухвалення діт.

Головний передсідник п. Дмитро Галичич пригадав делегатам, що згідно з рішенням попередньої Конвенції, яка відбулася у Вашингтоні, висота дісти може бути ухвалена тільки в рамках існуючого конвенційного фонду. Текст цього рішення перерахував п. Д. Галичич із протоколу 23-ої Конвенції стор. 116. Делегат 39-го Відділу, п. Іван Пігуляк, висловив думку, що попередня Конвенція не мала права рішати дісти для цієї Конвенції, склад учасників якої зовсім інший. На його думку, це рішення було протиставлене. Подібно думку висловив делегат 319-154-их Відділів, п. Юрій Вельгш, стверджуючи, що тільки самі делегати кожнотчасно Конвенції мають право рішати у справі свої дісти. Делегат 106-го Відділу, Іван Івасютин, заважив, що в різних містах, де відбуваються конвенції, існують різні кошти прожитку, тому кожна Конвенція має вирішувати для своїх делегатів дісту, залежно від існуючих обставин.

З черги, делегат 97-го Відділу, п. Василь Сметана, поставив внесок, ніким не піддержаний, щоб ухвалити дісту у висоті 35 доларів денно. Зразу ж, делегат 128-309-их Відділів, п. Теодор Федус, подав внесок, підтриманий делегатами Відділів чч. 339, 490, 71, 168, 24, 413, 342, 371, 333, 217, 385, 83, 180, 253, 57, 342, 183, 73, 75, 226, 336, 168, та 106, щоб денну дісту для делегатів ухвалити у висоті 30 доларів. Це перед приступленням до голосування над внеском п. Федуса, делегат 371-го Відділу п. Юрій Вельгш висловив побажання, щоб у майбутньому Головний Екзекутивний Комітет обирахував наперед висоту можливої дісти для делегатів, на яку дозволяв би конвенційний фонд, і оголосив своєчасно у „Свободі“, щоб кожний, хто хоче кандидувати на делегата знав, чи йому це робити чи ні.

Пан Дмитро Галичич забрав слово і ствердив, що, дійсно, Конвенція має право рішати про висоту дісти для своїх делегатів, а якщо він прочитав постанову попередньої конвенції в цій справі, то він виконував волю тієї Конвенції, до чого Головний Екзекутивний Комітет зобов'язаний кожнотчасно. Водночас пригадав рішення попередньої Конвенції у Вашингтоні, що ані члени Президії, ані члени конвенційних Комісій не повинні одержувати спеціальний винагороди за їх працю, як це було в минулому. Виявляюч тут с секретарі Конвенції або спеціально для протоколювання найвиста помічна сила, яким льягороджиться за їхню працю. Побажання делегата 371-го Відділу було постановою попередньої конвенції і вона була виконана, тільки делегат, видно, того не спостеріг.

Делегат 170-го Відділу, п. Ів. Грабар, заважив, що із кожний Конвенції справа дісти валкується надто довго. Висловлює думку, щоб ухвалу підвишки платень членам Головного Уряду пов'язати із ухвалою дісти для делегатів. Делегат 83-го Відділу, п. Роман Карбінчик, піддав думку, щоб Конвенція ухвалила дісту у висоті 28-29 доларів, на що вистачило б конвенційного фонду і не треба було б затягати дозку з майбутніх приходів до того фонду. Після того делегат 445-го Відділу, п. Іван Геврик подав внесок, підтриманий делегатами Іваном Антушаном з 161-го Відділу, Михайлом Масром із 247-го Відділу та Павлом Заболоцьким із 371-го Відділу, на замкнення дискусії на цю справу й приступлення до голосування. Внесок прийнято одностайно.

Слово забрав п. Роман Слободян, який висловив фінансову спроможність конвенційного фонду, вказуючи на факт, що до кінця грудня 1957 р. в ньому було всього 98,728.57 доларів, а з кінцем квітня 1958 ця сума піднеслася до кругло 106,000 доларів. Він висловив думку, що конвенційний фонд був би у спроможі виплатити без затягання позки внаслід дісти у висоті 30 доларів денно, але, якщо воля делегатів інша, то він її прийме також.

Після приступлення до голосування над одним пертерм внеском п. Теодора Федуса, Предсідник прочитав імена кільканадцятьох делегатів для перевірки принаности в нарадах і ствердивши, що всі вони були на сали нарад, піддав внесок п. Т. Федуса під голосування. Одностайно схвалено виплатити дісту у висоті 30 доларів денно, плюс кошти подорожжів, як також додати відповідну винагороду за час подорожжів.

Після прийняття постанови відносно висоти делегатської дісти, п. Роман Слободян пояснив, за яким принципом буде виплачуватися нагорода за час у дорозі на Конвенцію та з Конвенції, а також закликав делегатів подати кошти облічового поїздового квитка, як також якою залізничною лінією делегат користувався, зазначивши, що, якщо хтось і зделегатів прихав своїм авто або в інший спосіб, то і так прислуговує йому зворот коштів повного облічового залізничного квитка. Рівночасно повідомив, що працівники головної канцелярії зараз же на сали нарад роздадуть відповідні формули до виповнення, що їх належить таки зараз звернути на їх руки бо на тій підставі будуть обрховані суми, що мають бути кожному з делегатів виплачені.

Для цієї цілі Предсідник зарядив 15-хвилову перерву, закликаючи дверників нікого не випускати із сали нарад ані не випускати на сали нарад не-делегатів.

По короткій перерві, о год. 10:

О. Жалоба

В ЧЕСЬМІЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБОРІ

Каралися наші люди по різних тюрмах і таборах, звичайно не за провини, а за свої національні чи політичні переконання, але люди чи були хто з українців в чеських концентраційних таборах? Тому, що я „удостоївся“ тієї чести, пишу цей спогад, як причинник до історії воєнних переживань під час другої світової війни.

Не знаю, хто був винахідником концентраційних таборів, може англіїд під час війни з бурями, а може наша старенька Австрія, бо вже на початку першої світової війни в 1914 році був табір у Талергоффі, де мучилися і вмирали наші люди. Розвинули „інституцію“ концтаборів большевики, наслідували їх поляки в Бerezі Картузській, а допровадили їх до досконалості німці за панування А. Гітлера. Словом, концтабори — це була „виховна інституція“, як це мені пояснив у 1939 році один совєтський пропагандист, говорив про Соловки, де „перешколювали“ людей.

Та я хочу писати про чеський концентрак, може не такий „ідеальний“, як Соловки. Весною 1945 року перебував у таборі перед „вишколом“ на Соловках. Німці, роблячи „стратегічний відступ“ з-під Сталіграду, доходили вже до своїх давніх кордонів, але потіпили, що на „оставі“ задержували совєтські армії і розбігли їх в порох. (Осталь — це була оборонна лінія, яку німці збудували на своїх руках на західних кордонах Польщі, думаючи задержати на ній наші совєтські армії. Та не було нічого боротися на цьому оставі, бо німецька армія, пообита і здемонована, бігла „нах дер Гаймат“).

Коли червона армія зайняла Бєлґ і Олаву, я, не чекаючи як мені дозволять залишити місце праці, сів на останній поїзд і подався на захід разом з сотнями німців-уцікавців. Та моя їзда скоро закінчилася, бо чехи почали повстання проти німецького тупа і здержали залізничний рух. Недалеко міста Чеслав в Чехії почав я мандрівку пішки, думаючи дістатися на захід в напрямі міста Пільзна. Та питаючи про дорогу, діставав я від чехів злорідні відповіді, що куди я не піду, всюди натраплю на „рудну армію“ (червону армію). Розбита, в правдивості тих слів, не було часу, і тому я іду чим навмання, дійшов до передмістя м. Чеслав. По дорозі лежало порожнє військовоє майно, валялося на дорозі і полях зброя і амуниція, частини військових одностроїв і консерви, що їх кидали німецькі воїни, бо кожний хотів облегчитися, щоб скорше виїхати з чеської території.

На роздоріжжі стояв чеський повстанець, який повинен службу сїйковому, бо чехи лавазу змобілізували повстанців, які розбюзували німецьких воїнів. Він спитав мене, чи я німець чи слов'янин? Сказати, що я український, значить попасти під опіку „ру-

сьових в німецьких одностроях. Вчора був тут жидівський табір, нині ролі помінялися і тут збирали німців, а жиди переняли адміністрацію табору. Охорона і команда була військова, командантом був старий капітан — чех, а „порядок“ робили чеські повстанці. Всіх подорожників поставили в ряди і питали, хто належав до „нацистів“. Дурні німці, головне молоді, признавалися, і їм казали подвигати плащі, положитися на поле і ліжка розставлені на подвір'ї, накрили їх кількома кошами і казали лежати на сонці. А сонечко гріло, хоч це був початок травня. Це була перша кара для нацистів. Треба признати, що чехи обходили це не найгірше, бо коли б це були німці зверхники, а чехи полюблені, то було б багато гірше. Усі харчі, які хто мав, казали віддати. Німці віддали, скільки могли, щоб не віддавати харчів чехам. Скомистав з цього і я та заспокоїв свій доведений голод німецькою шинною, яку запропонував мені один німець, бо вже більше не міг їсти.

Нас розмістили в бараках, в яких були поверхові ліжка і казали віддати всі вартісні речі: гроші, годинники, перстні, брїти і под. не даючи на це ніякого поквітвання. Мое положення було дурне. Сказати, що я не німець а український, значить мандрувати „на рідну“, а сидіти тут, плачати німця і каратися та не знати, чим воно може скінчитися, також не мало глуму. Я рішився і пішов до команданта табору капітана чеха і сказав йому, що я український, бувший старшина австрійської і української армії, я попав сюди, думаючи, що дістану через Прагу далі на захід і віднайду мою сім'ю, яку вивели німці. Капітан, бувший австрійський старшина, сказав мені, що їм (себто повстанцям) не можна цього сказати, бо зараз заберуть на екіп, куди я не хочу втертатися. Він казав сидіти і чекати в згоном люксі справа розв'язатися.

Була в таборі і якась німецька військова санітарна частина з лікарями і медсестрами. Серед них були два українці, яких я пізнав по мові, якому вони тихо між собою розмовляли. Ми розбазалася. Вони були в такому положенні, що і я. Я радий їм подати себе за австрійських громадян, бо якраз поширилися відвістки, що австрійські будували до Австрії. „Так щож, сказав один з них, їм (казавши про свого друга) це трохи знає німецьку мову, а я їм в зуб, так як мені говорив, що я австрійський“ (він був з Дніпропетровська і як полюбив червоної армії пішов добровільцем в німецьку армію). По кількох днях усіх військових з табору забрали і я вже більше не стрічав тих земляків.

А тим часом життя в таборі ставало нестерпним. Щодня привозили чеська міліція військовий табір, чоловіків і жінок з дітьми. Були це німці, горожани Праги, яких забирали за поїм, або ловили на вулицях Праги, були і мішані подружжя, яких розділювали. Чехи відпускали а німці забирали до табору. Попав сюди і редактор німецької „Української“ „Прага Таблет“ уродженець і горожанин Праги. Нарікав пенедомно, що мав те „шастя“ і народився в Празі, а тепер мусить каратися за чужі гріхи. Щодня ранком забирали таборників групами на роботу в місто: очисувати вулиці з барикад, які побудували чехи під час протинімецького повстання, або збирати трупи побитих на вулицях, і переносити їх на кладбище і закопувати. Кожного дня ввечерю вертали робітники, побиті до крові чеською толпою, яка тим способом відчувалася за німецької жорстокості. Я ухитився і на роботу не ходив.

В таборі був невеликий сад і город, який ніхто не цінував. Першого дня мого побуту в таборі я пішов в город, і щоб чимось зайнятися, почав поливати високий парник. Це побачив один з управ табору і запитав мене, чи я „заградник“ (городник). Я без надуми відповів, що так, а він „іменував“ мене городником і доручив піклуватися цим городом.

Так дістав я „посаду“, не потребував ходити на роботу в місто і мав право добирати собі робітників, які щодня „напрошувалися“ на роботу в город, щоб оминати побіт у місті. Мав я ще й ту користь, що міг жити в яриною, яка росла в городі, бо харчі, які ми діставали, були жалкі. Були випишні якісь „паці“ для харчування, але вони попадали поміж управою табору з таборовики діставали те, що годі, мовля, ніхто не хотів брати. Рано давали горняток чорної рілля, яку чомусь називали кавою, в обід горняток рілля неозначеного похиття з назвою „дупа“ і дві малі, або одну більшу картоплю, ввечерю знову „каву“ і скібку хліба на цілий день.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Торонто, Канада

Курс Українознавства
Українського Інституту
св. Володимира.

Ідея літніх курсів українознавства не є новою на цьому континенті. Вже від років організовують такі курси в Канаді і в США. Однак докони факти нас вражають. Вкладений труд капіталізується, набравши ваги.

31-го серпня 1958, в оселі Київ відзначували курсанти з своїми учителями, батьками та приятелями з акцією чиня курсу українознавства, що його організував Український Інститут св. Володимира в Торонто. Курсу тринадцять місяців. Слухачів було 45, але не всі були на Оселі цілий місяць. Директором, організатором і душею був І. Боднарчук, учитель по фаху та визначний член Союзу Українських Самостійників. Наставником курсів цього терміну була пані Анна Токанік. Обосновано — пан І. Боднарчук і пані Анна Токанік на своєму хребті, як кажуць, перенесли цілий місяць турбот, хвилювань і відповідальності за учнів і учителів. Викаладачі були до аж 14. Предметів, як дисциплін було, може, аж забавно: історія України, українська мова, музика, епік, красномовство, література класична, історія українців у Канаді, диригентура, географія України, народні танки, література новітня, історія драматичного мистецтва, релігія, народне мистецтво. Очевидно ні один викладач не міг за короткий час висчерпати матеріал, але певні тамти кожний курсант засвоїв і поїс з собою. Про це красномовно говорив фінал, де пописувалися всі всі виняткові. Одні словили, інші пісню, ще інші музику та танком. Любо було чути й бачити що нашу дівочу — підлітків, що так певно і з таким завзяттям виконували свої ролі.

По відкриттю Служби Божої та перекуренню почалася програма під розлогими зеленими деревами на помості. Після відпівання „О, Україно!“ та по вступному слові, курсанти затанцювали танок „Подільський козацький“. Далі стелилося мереживо програм з декламацій, музичних виступів, апев — інсценізацій, танків і епіків, аж поки зливая з громовицею не загнала всіх до будови, де і продовжувалася програма.

В будівлі радіо привітали „гостів і гості адвоката з Еймонтону пана П. Лазаровича, який промовляв до купівель червоної армії пішов добровільцем в німецьку армію. По кількох днях усіх військових з табору забрали і я вже більше не стрічав тих земляків.

А тим часом життя в таборі ставало нестерпним. Щодня привозили чеська міліція військовий табір, чоловіків і жінок з дітьми. Були це німці, горожани Праги, яких забирали за поїм, або ловили на вулицях Праги, були і мішані подружжя, яких розділювали. Чехи відпускали а німці забирали до табору. Попав сюди і редактор німецької „Української“ „Прага Таблет“ уродженець і горожанин Праги. Нарікав пенедомно, що мав те „шастя“ і народився в Празі, а тепер мусить каратися за чужі гріхи. Щодня ранком забирали таборників групами на роботу в місто: очисувати вулиці з барикад, які побудували чехи під час протинімецького повстання, або збирати трупи побитих на вулицях, і переносити їх на кладбище і закопувати. Кожного дня ввечерю вертали робітники, побиті до крові чеською толпою, яка тим способом відчувалася за німецької жорстокості. Я ухитився і на роботу не ходив.

В таборі був невеликий сад і город, який ніхто не цінував. Першого дня мого побуту в таборі я пішов в город, і щоб чимось зайнятися, почав поливати високий парник. Це побачив один з управ табору і запитав мене, чи я „заградник“ (городник). Я без надуми відповів, що так, а він „іменував“ мене городником і доручив піклуватися цим городом.

Так дістав я „посаду“, не потребував ходити на роботу в місто і мав право добирати собі робітників, які щодня „напрошувалися“ на роботу в город, щоб оминати побіт у місті. Мав я ще й ту користь, що міг жити в яриною, яка росла в городі, бо харчі, які ми діставали, були жалкі. Були випишні якісь „паці“ для харчування, але вони попадали поміж управою табору з таборовики діставали те, що годі, мовля, ніхто не хотів брати. Рано давали горняток чорної рілля, яку чомусь називали кавою, в обід горняток рілля неозначеного похиття з назвою „дупа“ і дві малі, або одну більшу картоплю, ввечерю знову „каву“ і скібку хліба на цілий день.

ВОЛОДИМИР

Box 9752, Phila. 40, Pa., USA

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складають
на Українських Інвалідів — \$15.00
ВІДОЗІВІ І КОРОНЕЦЬКІ

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

Замість квітін на могилу
б.п. д-ра ОЛЕКСАНДРА ДЕРЕША
складає
на Українських Інвалідів — \$5.00
Петро ПОСТОЛОК

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Австралії

Зустріч представників
СВУ та СУМ в Сідней

12-го липня відбулася зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Імпрези в Українському
Клубі в Сідней

В Українському Клубі відбулися в місяці серпні такі розвагові вечори: 3-го серпня „Вечір українського гумору“ (Остап Вишня); 10-го серпня „Вечір чеського гумору“ (Ярослав Гашек); 17-го серпня — „Вечір українського гумору“ (Юрій Вукалич). В склад програм входили також му-

Зустріч представників
СВУ та СУМ в Сідней

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та заповнюють участь своїх дітей в ланках Ю СУМ. Та кож заперено допомогу в закупі сувійської площі. Представники СУМ заперили, що з хвилюючою перенесення до Сідней осядку Кр. Комітету СУМ, буде пригтовлено видання журналу Крайових Управ обох організацій, для членів. Для учасників засідання пригтовлено смачну вечерю і легкий напикот (з нагої Петра і Павла) п-вом К. і В. Буряк.

Зустріч представників СВУ та СУМ в Сідней. В товариській атмосфері проведено спільні наради між СВУ (п-н Н. Чернявський, пп. В. Буряк, В. Романовський та О. Мицик) та СУМ (п-а У. Майковська і П. Чудакевич). Ухвалено: представники СВУ повністю підтримуватимуть в оренні клітин Ю СУМ, ехвалюють корисну працю СУМ над юнацтвом та запов

